

Mikä on sinun maailmasi?

MIKÄ ON SINUN MAAILMASI?

OPINTO-OPAS 2008 - 2009

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveystieteiden laitos

Sosiaalialan koulutusohjelma 210 op

Sosiaalipedagoginen aikuistyö
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö

Mikä on sinun maailmasi?

Mikä on sinun maailmasi?

MIKÄ ON SINUN MAAILMASI?

Sinun maailmasi?

Lahden ammattikorkeakoulu

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA

Tutkinto: Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Tutkintonimike: Sosionomi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehdot

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto

Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehto

Laajuus: 210 op

Sosiaalialan koulutuksen tavoitteena on kouluttaa opiskelijoita, joilla on erilaisiin sosiaalialan työtehtäviin soveltuva laaja-alainen ammattitaito. Laaja-alaisen ammattitaidon edellytyksenä on, että opiskelija tuntee ne inhimilliset, yhteisölliset, sosiokulttuuriset sekä yhteiskunnan rakenteisiin liittyvät tekijät, jotka vaikuttavat ihmisen hyvinvointiin ja toimintakykyyn. Koulutuksen aikana opiskelija kehittää toiminnallisia valmiuksiaan tukea yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen elämänlaatua ja selviytymiskykyä yhteistyössä erilaisten auttajatahojen kanssa. Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa ammattitaidon, jossa yhdistyvät laadukas teoreettinen ja toiminnallinen osaaminen.

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto

Suuntautumisvaihtoehdon tavoitteena on antaa valmiuksia eri-ikäisten lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä ja yhteisöjensä tukemiseen. Opiskelussa painottuvat seuraavat erityisosaamisen alueet: varhaiskasvatus, lasten ja nuorten erityiskasvatus, lastensuojelu, nuorisososiaalityö ja sosiaalipedagoginen työ koulussa.

Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehto

Suuntautumisvaihtoehdon tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia eri elämänvaiheissa olevien aikuisten ja heidän perheidensä sekä lähiyhteisöjensä tukemiseen ja palvelujen organisointiin ja johtamiseen. Opiskelussa painottuvat ikääntymiseen, vammaisuuteen, mielenterveyteen, erilaisiin riippuvuuksiin, työhön valmennukseen, monikulttuurisuuteen ja kansalaisyhteiskuntaan liittyvät erityisosaamisen alueet.

1 OPETUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

1.1 ARVOT

Sosiaalialan koulutus perustuu vastuullisuuteen kaikessa toiminnassa. Koulutuksen kulmakivenä on tietoisuus tasa-arvoisuudesta, joka näkyy opiskelijälähtöisyytenä ja jokaisen osaamisen arvostamisena. Koulutuksen taustalla vaikuttavia arvoja ovat totuudellisuus ja oikeudenmukaisuus. Tärkeänä arvona on myös vapaus, joka tarkoittaa opettajan ja oppilaan oikeutta omaan perusteltuun arvomaailmaan. Koulutuksessa sitoudutaan kansainvälisiin sopimuksiin ja sosiaalialan työn ammattieettisiin periaatteisiin.

1.2 IHMISKÄSITYS

Sosiaalialan koulutusohjelmassa lähdetään siitä ajatuksesta, että jokainen ihminen on oman elämänsä subjekti, aktiivinen toimija ja osallinen itseään ja ympäristöään koskevissa asioissa. Tärkeää on jokaisen ihmisen hyväksyminen ihmisyyden tasolla riippumatta hänen iästään, elämäntilanteestaan, syntyperästään, varallisuudestaan tai jostain muusta ominaisuudestaan. Jokainen on arvokas ihminen ja jokaista pitää kohdella samassa tilanteessa samojen sääntöjen mukaan.

1.3 OPPIMISKÄSITYS

Koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija oppii mahdollisimman monella tasolla. Oppiminen voi olla tiedon lisääntymistä, asioiden ymmärtämistä ja soveltamista, taidon kehittymistä, ajattelun laajentamista ja asioiden näkemistä uudella tavalla tai henkilökohtaista muuttumista persoonan tasolla.

Oppimisen lähtökohtana on opiskelijan halu oppia ja kehittyä. Oppiminen edellyttää sisäistä motivaatiota ja kykyä ohjata omaa oppimistaan. Opiskelija ottaa vastuun omasta oppimisestaan ja tekemistään valinnoista. Oppiminen on tavoitteellista ja suunnitelmallista: opettaja ohjaa opiskelijaa tiedostamaan tämän oppimistarpeet ja auttaa löytämään tarkoituksenmukaiset keinot niiden saavuttamiseksi. Opiskelijan odotetaan olevan avoin oppimaan erilaisissa ympäristöissä, eri tavoin. Oppiminen on sekä yksilöllistä että yhteisöllistä. Se on yhteydessä opiskelijan omiin kokemuksiin ja merkityksiin, jotka suuntaavat oppimista ja luovat pohjan uuden oppimiseen. Samalla oppimisessa on keskeistä vuorovaikutus muiden kanssa sekä virallisissa että epävirallisissa oppimistilanteissa.

1.4 TIEDONKÄSITYS

Tieto on yhteydessä sosiaalialan työssä tarvittavien ammatillisten kvalifikaatioiden muodostumiseen. Sitä opitaan sekä teoreettisen tiedon opiskelun että oman toiminnan välityksellä yhdessä muiden ihmisten ja sosiaalisen ympäristön kanssa. Tietoa on vasta ymmärretty tieto, jota kyetään puolustamaan ja kehittämään edelleen. Se on muuttuvaa, dynaamista ja muodostuu kokonaisuuksista. Uudet opiskeltavat käsitteet liittyvät opiskelijan olemassa olevaan tietorakenteeseen teoreettisen tiedon ja käytännön kokemuksen vuorovaikutuksessa.

1.5 OPPIMISYMPÄRISTÖ

Sosiaalialan koulutusohjelmassa pyritään edistämään oppimista luomalla mahdollisimman laaja-alainen ja monipuolinen oppimisympäristö. Yleisenä tavoitteena on, että tietäminen ja taitaminen liittyvät saumattomasti yhteen. Tietoja ja taitoja opiskellaan mahdollisuuksien mukaan niiden todellisissa ja luonnollisissa yhteyksissä.

Oppimisympäristö rakennetaan virikkeelliseksi, realistiseksi ja haastavaksi.

Harjoittelujaksojen aikana teoreettista tietoa sovelletaan toiminnalliseksi osaamiseksi. Käytännön työelämässä hankitut kokemukset puolestaan jäsentyvät kiinteäksi osaksi opiskelijan teoreettista tietämystä. Oppimiskeskus Optiimi tarjoaa opiskelijoille oppimisympäristön, jossa osaamistaan voi kehittää erilaisissa monialaisissa hankkeissa. Opiskelijoita rohkaistaan ja annetaan mahdollisuuksia kansainvälisessä ympäristössä opiskeluun. Osa opetuksesta toteutetaan verkko-opetuksena.

1.6 YHTEISTYÖ SIDOSRYHMIEN KANSSA

Sosiaalialan koulutusohjelma kiinnittyy sekä Sosiaali- ja terveystieteiden laitoksen että koko Lahden ammattikorkeakoulun toimintaan ja tavoitteisiin. Yhteistyötahoja ovat myös koko koulutuskenttä ja siinä erityisesti sosiaalialan korkeakoulutus Suomessa ja yhteistyöverkostot ulkomailla. Sosiaalialan työkentästä muodostuu alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti keskeinen yhteistyöverkosto.

2 OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTA

2.1 SISÄLLÖLLISET PERIAATTEET JA KOULUTUKSEN PERUSTA

Opetussuunnitelman sisällölliset periaatteet rakentuvat sosiaalipedagogiikan ja sosiaalialan työn muodostaman viitekehyksen varaan.

Sosiaalipedagogiikka

Sosiaalipedagogiikka on käytännöllinen sosiaalityö, jonka tavoitteena on sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin edistäminen pedagogisin keinoin. Sosiaalipedagoginen ajattelu ja toiminta on kriittistä suhteessa vallitseviin yhteiskunnallisiin oloihin. Sosiaalipedagogisessa ajattelussa ja työtavoissa korostuvat osallisuus, dialogisuus, toiminnallisuus, elämyksellisyys, yhteisöllisyys ja arkeen suuntautuneisuus.

a) Osallisuus

Suomalaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa osallisuudella ymmärretään sitä, että ihmisillä on mahdollisuus vaikuttaa itseään ja ympäristöään koskeviin asioihin. Sosiaalialan työn tavoitteena on tukea ihmistä ottamaan vastuuta omasta hyvinvoinnistaan sekä aktivoita häntä vaikuttamaan yhteiskunnallisiin oloihin. Tavoitteena on vaikuttaa yhteiskunnan rakenteisiin siten, että ihmisten osallisuus mahdollistuu. Osallisuutta voidaan tarkastella kolmella eri tasolla: yhteiskunnallisella, yhteisöllisellä ja yksilöllisellä.

Sosiaalialan koulutusohjelmassa koulutuksen tavoitteena on opiskelijoiden osallistaminen oppimisprosessiin. Opiskelijaa ohjataan ja tuetaan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Pyrkimyksenä on rohkaista opiskelijaa luomaan suhdetta sosiaalialan työhön omista henkilökohtaisista lähtökohdistaan käsin. Didaktisena periaatteena osallisuus tarkoittaa sitä, että koulutuksen aikana opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus olla aktiivisesti luomassa omaa oppimispolkua ja mahdollisuutta vaikuttaa opetuksen toteutumiseen. Osallisuuden edistämiseksi opetuksessa käytetään vuorovaikutuksellisia opetusmenetelmiä sekä opiskelijoiden aktiivista osallistumista vertaisryhmätoimintaan. Opiskelijoiden osallisuus opetuksen kehittämistyössä mahdollistetaan keräämällä opiskelijoilta säännöllisesti palautetta opetuksen toteutumisesta, järjestämällä opiskelijajorum -tilaisuuksia kerran lukukaudessa sekä opiskelijaedustuksella (2 opiskelijaa) opetussuunnitelman kehittämistyöryhmässä.

b) Dialogisuus näkyy koulutuksessa vuorovaikutuksellisina oppimistilanteina. Oppimisessa edetään kohti opetussuunnitelman tavoitteita yhdessä oppien, huomioiden opiskelijoiden kokemukset ja kiinnostusten kohteet opintojakson sisällöissä. Kaikkien mielipiteitä arvostetaan ja kuunnellaan tasapuolisesti niin, että keskustelun kuluessa voidaan luoda asiaan yhdessä uusia näkökulmia. Keskustelua ja opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta tukevat muun muassa ryhmätyöt, kasvuryhmätyöskentely, seminaarit, harjoitukset ja muut yhteistoiminnalliset oppimistavat.

c) Toiminnallisuus on inhimillisen elämän perusasioita ja yksi sosiaalipedagogiseen orientaatioon sisältyvä toimintaperiaate. Toiminnallisuuden avulla ihminen oppii ensin ymmärtämään itseään, omia tunteitaan ja niiden yhteyttä elettyyn ja koettuun. Ne edistävät yksilön kykyä ymmärtää laajasti toisia ihmisiä ja elämää. Sosiaalialan työssä toiminnalliset menetelmät auttavat ihmisiä rakentamaan omaa maailmankuvaa ja elämäntulkintaa. Oman itsensä tunteminen tukee ammatillista kasvua, joka kumpuaa refleksiivisestä työotteesta. Refleksiivisyys on tietoisuutta omasta ajattelusta ja toiminnasta ja siihen liittyvistä tottumuksista. Yksilö on entistä paremmin tietoinen arvoistaan, käyttämistään käsitteistä ja päättelytavoistaan. Lisäksi refleksiivisyys tukee kriittistä suhtautumista ympäröivään kulttuuri- ja toimintaympäristöön. Refleksiivisyys tukee ammatillista kasvua ja oman identiteetin

rakentumista. Tässä koulutuksessa toiminnallisuus näkyy ryhmätöinä, erilaisina projekteina, toiminnallisina opetusmenetelminä ja harjoituksina.

d) Elämyksellisyys tarkoittaa sitä, että oppimistilanteissa nousevat tunteet, kokemukset ja asenteet kiinnitetään uuden asian oppimiseen. Reflektion avulla muodostetaan käsitteitä ja ajatusmalleja, joiden avulla muodostuu ymmärrys opittavasta asiasta. Elämyksellisyys toteutuu refleктоimalla harjoittelujaksoja ja asiakastapausharjoituksia sekä luovien ja toiminnallisten menetelmien sekä kasvuryhmätyöskentelyn ja erilaisten ongelmanratkaisutaitoja kehittävien harjoitusten yhteydessä.

e) Yhteisöllisyys ja yhteistoiminnallisuus

Yhteisöllisyys kehittyy vuorovaikutuksellisenä ilmiönä. Koulutuksessa opiskelijoiden ryhmäidentiteetti sosiaalialan tulevana ammattilaisina muodostuu konkreettisen toiminnan seurauksena. Tavoitteena on, että ryhmästä syntyy toiminnallinen yhteisö, jonka jokainen jäsen oppii kantamaan vastuuta paitsi omasta myös muiden ryhmän jäsenten oppimisesta. Kokemus ryhmään kuulumisesta ja ryhmän jäsenenä olemisesta voimistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, jonka tuloksena kehittyy symbolista yhteisöllisyyttä, sen voidaan ajatella vahvistavan ammatillista ryhmäidentiteettiä. Sosiaalialan koulutusohjelmassa yhteisöllisyys ja yhteistoiminnallisuus näkyvät monimuotoisena ryhmätyöskentelynä: näkyvät kasvuryhmätyöskentelynä, ryhmätöinä ja erilaisina ryhmätöiden muotoina. Yhteistoiminnallinen oppiminen konkretisoituu erilaisissa opintojaksoihin liittyvissä hankkeissa, projekteissa ja produktioissa sekä toiminnallisten työmenetelmien ja -tapojen opiskelussa.

f) Arkilähtöisyys

Sosiaalipedagogiikassa arkilähtöisyys tähtää arjen käytännöllisten asioiden ymmärtämiseen ja hoitamiseen. Ihmisen arki on monipuolinen kokonaisuus erilaisia tehtäviä, rutiineja, asioita ja rooleja. Arkilähtöisyys ja käytännöllisyys ilmenevät tavoitteena hallita tilanteita, tehtävien tekemisenä sekä ongelmien ja ristiriitojen selvittämisenä.

Käytännön työssä arkilähtöisyyden periaatteena on ajatus ihmisen auttamisesta itsepuun unohtamatta samalla kunnioittaa hänen itsemääräämisoikeuttaan. Arkilähtöisyydessä pyrkimyksenä on tukea ihmistä rakentamaan ja luomaan itselleen hyvä ja onnistunut arki. Kyse on ihmisen tukemisesta ja rohkaisemisesta tarttumaan asioihin ja näkemään muutoksen mahdollisuudet elämässään.

Tässä koulutuksessa arkilähtöisyys näkyy opiskelijan kunnioittamisena ja hänen arkensa ja elämismaailmansa tukemisena. Opiskelijoiden arki on mukana kohtaamisissa, dialogisissa opetusmenetelmissä ja reflektoinnissa. Käytännössä koulutusohjelman arki rakentuu opettajien ja opiskelijoiden välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä työskentelyssä sekä toiselle annettussa arvostuksessa ja huomioinnissa.

Sosiaalialan työ

Sosiaalialan työ on monitasoinen työkenttä, jossa useat eri ammattiryhmät toimivat asiakkaiden parissa rinnakkain ja usein moniammatillisesti yhteistyötä tehden. Tulkinta sosiaalialan työstä ja sen tavoitteista on ollut eri aikoina erilainen. Yhteiskunnan muutokset vaikuttavat sosiaalialan työn menetelmiin samoin kuin muutos vaikuttaa ihmisten arkeen. Sosiaalialan työllä on useita tärkeitä tehtäviä. Keskeisesti ne liittyvät ihmisten elämisen mahdollisuuksien varmistamiseen eri tavoin, syrjäytymisen ehkäisemiseen ja epäkohtien korjaamiseen sekä ihmisen omien voimavarojen virittämiseen omaksi ja yhteisönsä hyvinvoinnin turvaamiseksi. Sosiaalialan työn tulokset tähtäävät elämänhallinnan ja laadun paranemiseen, yhteisöllisyyden vahvistamiseen, toimiviin ihmissuhteisiin ja entistä parempaan arkeen.

Sosiaalialan koulutuksen perusta

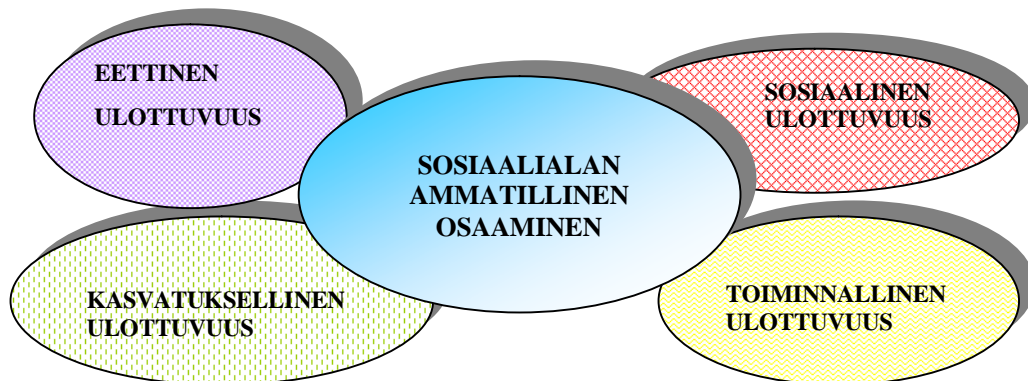
Sosiaalialan koulutus muodostuu eettisestä, kasvatuksellisesta, toiminnallisesta ja sosiaalisesta ulottuvuudesta, joiden perustalle rakentuu ammatillinen osaaminen.

Koulutuksessa korostuu **eettinen ulottuvuus**. Se näyttäytyy niinä arvoina, joiden varaan erilaiset sosiaaliset prosessit rakentuvat. Nämä prosessit tukevat ihmisten ja yhteisöjen kasvua kohti täysivaltaista elämää. Jokaisen ihmisen ainutkertainen arvo yksilönä ja oikeus yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen muiden ihmisten kanssa muodostavat koulutuksen eettisen perustan.

Kasvatuksellinen ulottuvuus sosiaalialan työssä korostaa jatkuvan inhimillisen kasvun merkitystä ihmisen hyvinvoinnille. Pedagoginen toiminta ja kasvun tukeminen ovat läsnä kaikessa toiminnassa sosiaalialalla, ja ne ovat myös perustana sosiaalialan ammatillisessa koulutuksessa.

Toiminnallisuus on inhimillisen elämän perusasioita. Sosiaalialan työssä toiminnalliset työmuodot auttavat ihmisiä rakentamaan omaa maailmankuvaansa ja elämäntulkintaansa. Koulutuksessa toiminnalliset menetelmät vahvistavat toiminnallista otetta myös ammatillisessa työssä.

Sosiaalinen ulottuvuus tarkoittaa yksilöiden tukemista yhteiskuntaan liittymisessä ja heidän voimavarojensa ja osallisuutensa vahvistamista. Kyseessä on tällöin yksilön ja yhteiskunnan välinen vuorovaikutus. Sosiaalialan työ kohdistuu erityisesti ihmisten välisiin suhteisiin, jolloin ihmisiä tuetaan vuorovaikutukseen, sosiaaliseen liittymiseen, yhteisöllisyyteen ja kanssaihmissuhteeseen. Koulutuksessa sosiaalisella ulottuvuudella on merkittävä rooli oppimisessa.

Kuvio 1. Sosiaalialan koulutuksen perusta

2.2 DIDAKTISET PERIAATTEET

Teorian ja käytännön suhde

Sosiaalialan asiantuntijuus rakentuu teoreettisen ja käytännöllisen tiedon ja osaamisen varaan. Teoreettinen tieto ja käytännöllinen tieto muodostavat toisiaan tukevan kokonaisuuden. Koulutuksessa opiskelija rakentaa omaa jatkuvasti kehittyvää tietoperustaansa eri teorioiden ja kokemustensa avulla. Ammatillisuuden kehittyminen edellyttää, että opiskelija oppii koulutuksen aikana monipuolisesti teoreettisen ja käytännöllisen tiedon soveltamiseen työssä muodostaen näin omaa persoonallista käyttöteoriaa. Keskeisin keino opiskelijan oman tietoperustan rakentamisessa on reflektio. Sen avulla luodaan siltia käsitteellisen maailman ja toisaalta käytännön kokemusmaailman välille.

Opetusmuodot

Sosiaalialan koulutusohjelman opetus- ja oppimismuotoja ovat:

1. Aktivoivat luennot
  - vuorovaikutteinen luento, keskustelut ja pohdintatehtävät, pienryhmät, kasvuryhmyöskentely, opintokäynnit, yhteistoiminnallinen työskentely
2. Seminaarit
  - oppimistilanne, jossa tarkastellaan jotakin ilmiötä niin, että opiskelijat esittelevät aiheen ja tuovat sen valmisteltuna yhteiseen käsittelyyn
3. Harjoitukset
  - draama, paneeli, videotyöskentely, väittelyt
4. Kirjallinen tuotos
  - essee, oppimistehtävä, opiskelupaketti, kasvun kansio, portfolio, referaatti, artikkeli, raportti, seminaarityö, päiväkirja
5. Esittävä tuotos
  - esitelmä, opiskelijoiden esitys, portfolion esitys, ryhmätyön esitys
6. Toiminnallinen projektityöskentely
  - työelämälähtöiset hankkeet, palvelutoiminta, pienimuotoiset projektit
7. Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen
8. Verkko-opetus
9. Tentti
10. Tutorointi
11. Harjoittelu

Opettaja voi muuttaa opintojaksojen kuvaustekstissä mainittuja opetusmuotoja sisällön niin vaatiessa.

Opintojaksoihin vaadittava työmäärä

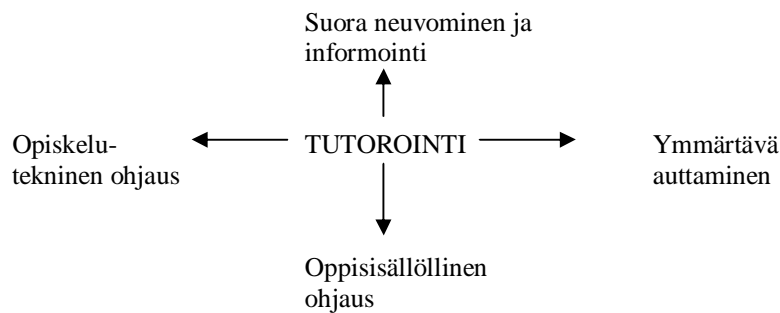
Opintojakson laajuudessa huomioidaan sekä yllä oleviin oppimismuotoihin että aiheen pohdintaan käytetty aika. Tavoitteena on ymmärtävä oppiminen. Opintojakson tuntimäärästä opiskelijalle on siten varattu aikaa myös aiheeseen valmentautumiseen ja oppimansa syventämiseen.

Opintojaksojen tuntimäärät noudattavat yhteiseurooppalaista korkeakoulujärjestelmän mitoitusta (ECTS -mitoitus). Sen mukaan yhden opintopisteen suoritus vastaa noin 27 tunnin kokonaistyömäärää. Esimerkiksi 1,5 opintopisteen (noin 40 tunnin työviikon) mukainen suoritus on

- 8-12 sivun kirjallinen tuotos
- noin 200 sivun keskivaikean teoksen ymmärtävä lukeminen *tai*
- 32 tuntia luennoille osallistumista (sekä luentojen ymmärtävä pohtiminen).

2.3 OHJAUS JA TUTOROINTI

Tutoroinnilla ymmärretään ohjausprosessia, jonka tavoitteena on tukea ja ohjata opiskelijan ammatillista, persoonallista ja oppimisprosessin kehitystä. Opettajatutoroinnilla tuetaan opiskelijan ammatti-identiteetin kehittymistä ja vahvistumista. Tutoroinnin tavoitteena on lisäksi tukea ja ohjata opiskelijaa itseohjautuvuuteen ja refleктоivaan työotteeseen. Tutoroinnilla pyritään turvaamaan opiskelijoiden systemaattinen ja tavoitteellinen opintojen edistymisen seuranta ja arviointi. Tutoroinnin toimintamuotoja ovat ryhmäohjaus, henkilökohtainen ohjaus ja pienryhmäohjaus (kasvuryhmät).

Kuvio 2. Tutoroinnin peruskomponentit (Lehtinen 1992)

Oppisisällöllinen ohjaus on tutoroinnin ydinaluetta. Sen tavoitteena on auttaa opiskelijan ammatillista kehittymistä ja tukea opiskelijan yksilöllistä työskentelytapaa. Opiskeluteknisen ohjauksen tavoitteena on auttaa opiskelijaa löytämään itselleen yksilöllinen oppimistyyli, tukea itseohjautuvuuden kehittämisessä sekä auttaa opiskelijaa tunnistamaan, käyttämään ja kehittämään hänelle ominaisia tiedon käsittelytapoja. Ymmärtävässä auttamisessa tutor on opiskelijan kuuntelija, tukija ja kannustaja. Tutoroinnin tavoitteena on saada opiskelija tunnistamaan ja ymmärtämään mahdolliset opiskeluun tai elämäntilanteeseen liittyvät ongelmat. Tutor ohjaa opiskelijaa tarvittaessa hakemaan ammattiapua. Suora neuvominen ja informointi ovat opiskelijan päätöksenteon ja valintojen tekemisen auttamista ja tukemista.

2.3.1 TUTOR JA KASVURYHMÄTYÖSKENTELEY

Jokaiselle opiskelijaryhmälle on erikseen nimetty tutorina toimivat opettajat (pääsääntöisesti kaksi), jotka tukevat opiskelijaryhmän kasvua oppimis- ja yhteistyökykyiseksi ryhmäksi. Tutorit vastaavat ryhmän opintojen tarkoituksenmukaisesta suunnittelusta ja organisoinnista opintojen ajan. Ryhmän tutorit toimivat lisäksi kasvuryhmätyöskentelyn ohjaajina.

Jokaiselle opiskelijalle on nimetty kasvuryhmätutorina toimiva opettaja, joka tukee opiskelijan ammatillista kasvua. Kasvuryhmätutorin tehtävänä on ohjata opiskelijan ammatillisuuden kehittymistä sekä ohjata uraan ja ammattiin liittyvissä kysymyksissä kulloisenkin opiskeluvaiheen tarpeiden mukaisesti. Kasvuryhmätutor on opiskelijoiden henkilökohtainen ohjaaja sekä kasvuryhmätyöskentelyn vetäjä.

Kasvuryhmätyöskentelyn tavoitteena on opiskelijan ammatillisen kasvun ja urakehityksen ohjaaminen ja tukeminen koko koulutuksen ajan siten, että ammatillinen tieto, taito, ammatti-identiteetti ja ammattietiikka yhdistyvät opiskelijan persoonassa ja toiminnassa. Ammatillisuuden kehittymistä kasvuryhmätyöskentelyssä tuetaan myös nostamalla ohjauksessa tietoiselle tasolle omien tunteiden yhteys siihen, mitä opiskeluprosessin aikana havaitaan ja minkälaisia merkityksiä ja tulkintoja havainnoille annetaan. Kasvuryhmätyöskentelyn tavoitteena on antaa opiskelijoille kokemus osallisuudesta ja vertaistyöskentelystä ryhmässä sekä auttaa itsetuntemuksen lisääntymisessä. Tavoitteena on tukea opiskelijan tutkivan työotteen kehittymistä osaksi sosionomin (AMK) ammatillista osaamista. Työskentely tapahtuu pienryhmissä, joille nimetään omat kasvuryhmäohjaajansa. Kasvuryhmät kokoontuvat säännöllisesti, ja niiden työskentelyn keskeiset sisältöalueet liittyvät ammatillisen kasvun opintojakson opintoihin.

2.3.2 OPINTOSUUNNITTELIJA

Opintosuunnittelija koordinoi ammattikorkeakoulun yhteisiä ja vapaasti valittavia opintoja laitoksessa. Hän myös ohjaa ja tukee opiskelijaa näissä opinnoissa. Hän organisoii laitoksen opiskelijatutoritoimintaa ja toimii sen puitteissa yhteistyössä Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan ja sen opiskelijatutorvastaavan kanssa. Opintosuunnittelija arvioi laitoksen opiskelijatutorien kirjalliset raportit opiskelijatutoritoiminnasta ja hyväksyy opiskelijatutoritoiminnan vapaasti valittaviin opintoihin.

2.3.3 OPISKELIJATUTOR

Opiskelijatutorit ovat ylempien vuosikurssin opiskelijoita, jotka ovat tehtäväänsä valmennettuja ja ohjaavat uusia opiskelijoita. Ohjaus tapahtuu joko henkilökohtaisesti tai ryhmissä. Opiskelijoilla on mahdollisuus saada opiskelijatutoritoiminnasta opintoviikkoja vapaasti valittaviin opintoihin.

2.3.4 HARJOITTELUN OHJAUS

Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksessa harjoittelu on aina luonteeltaan ohjattua. Opiskelijan ohjaamisesta vastaavat sosiaalialan tiimin opettajat ja työharjoittelupaikoissa nimetyt henkilökohtaiset lähiohjaajat. Opettajaohjaaja ja työpaikan ohjaaja muodostavat ohjaajajarin, joka tukee opiskelijaa ammatillisessa kehitymisessä.

Työpaikan ohjaaja painottaa ohjauksessa käytännön työtehtävien asiantuntijuutta, kyseisen erityisalan ymmärtämistä ja toimimista työssä. Hänen ohjauksensa on luonteeltaan ammatillisesta. Opettajaohjaaja toimii ammatillisen kasvun ja oppimisprosessin ohjaajana. Hän tukee opiskelijaa ja varmistaa oppimisprosessin etenemisen auttamalla opiskelijaa kokoamaan ja jäsentämään kokemuksia sosiaalialan näkökulmasta.

Harjoittelun ohjaukseen liittyy myös olennaisesti vertaisohjaus pienryhmätoimintana. Vertaisohjauksen tarkoituksena on oppia yhteistoiminnallisesti toisten kokemusten kuulemiseen ja refleктоimaan yhteisen dialogin avulla ja näin olla osallisena etsimässä ja rakentamassa omaa ammatillista identiteettiä sosiaalialan työntekijänä.

3 KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA AMMATILLISET LÄHTÖKOHDAT

3.1 SOSIAALIALAN TYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TEHTÄVÄT

Sosiaalisen turvallisuuden ja kansalaisten jokapäiväisen selviytymisen varmistaminen ovat sosiaalialan työn keskeistä sisältöä. Sosiaalialan työtä tehdään erilaisissa ja muuttuvissa toimintaympäristöissä, joissa toiminnat tähtäävät arjen mielekkyyden ja sujumisen parantamiseen, sosiaalisen toimintakyvyn tukemiseen ja ongelmien ehkäisyyn.

Toimintaympäristö muodostuu sosiaalista asiantuntemusta edellyttävistä tehtäväkokonaisuuksista julkisella sektorilla (kunnallinen palvelujärjestelmä, työhallinto, sosiaalivakuutus), kolmannella sektorilla sekä sosiaalialan palveluyrityksissä joko työntekijänä tai yrittäjänä. Erilaisina projektit tai kehittämissankkeet ovat myös tyypillinen tapa toteuttaa sosiaalialan työtä. Sosiaalialan työn toimintaympäristöön kuuluvat mm. varhaiskasvatuspalvelut (keskeisimpänä päivähoito), lastensuojelutyö, palveluohjaus, mielenterveys-, kriisi- ja päihdetyö, erityiskasvatus ja vammaistyö, perhetyö, ikääntyneiden palvelutyö, koulussa tapahtuva sosiaalialan työ, yhdyskuntatyö ja kuntouttava työtoiminta.

Sosiaalialan työn ammatillisina tehtäväalueina erilaisissa toimintaympäristöissä ovat

- kasvatus-, opetus- ja ohjaustehtävät
- kuntoutuksen, ohjauksen ja sosiaalisen tuen tehtävät
- palvelutuotanto-, johtamis- ja kehittämistehtävät
- sosiaalityön tehtävät.

Sosiaalialan työhön vaikuttavat monet muutokset toimintaympäristössä. Yhteiskunnassa tapahtuvia keskeisimpiä muutoksia ovat väestömuutokset (mm. ikääntyminen), kansainvälistyminen, alueellinen keskittyminen ja talouden sanelemat ehdot. Nämä edellyttävät sosiaalialan työntekijöiltä innovatiivisuutta, verkostomaista työskentelyotetta sekä kykyä joustavaan mukautumiseen.

3.2. AMMATILLINEN OSAAMINEN JA TARVITTAVAT VALMIUDET

Sosiaalialan koulutuksessa rakennetaan mainituissa tehtävissä tarvittavaa kompetenssia. Sosionomin (AMK) osaamisalueet on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Osaamisprofiili Sosiaalialan koulutusohjelma	Osaamisalueen kuvaus (tiedollinen ja taidollinen osaaminen) Sosionomi (AMK)
Eettinen osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - tekee ammattieettisesti perusteltuja ratkaisuja ja toimii niiden mukaan ihmissuhde- ja päätöksentekotilanteissa - kunnioittaa asiakasta oman elämänsä asiantuntijana - edistää asiakkaan sosiaalista osallisuutta - puolustaa asiakkaiden oikeuksia ja pitää toimintansa lähtökohtana asiakkaansa etua - toimii oikeudenmukaisesti asiakkaan valinnan mahdollisuuksia edistäen - vastustaa syrjintää ja pyrkii estämään syrjintään tuottavia toimia ja rakenteita - kantaa vastuun tekemistään ratkaisuista ja valinnoista
Asiakastyön osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - ymmärtää asiakastyön prosessia ja kykenee erottamaan sen eri vaiheita - osaa luoda ammatillisen ja asiakasta osallistavan vuorovaikutussuhteen - osaa soveltaa erilaisia teoreettisia lähestymistapoja ja työmenetelmiä - osaa yhdessä asiakkaan ja muiden asiantuntijoiden kanssa arvioida asiakkaan sosiaaliset, psyykkiset ja fyysiset voimavarat ja kehityksen mahdollisuudet - osaa tukea ja ohjata tavoitteellisesti erilaisia asiakkaita ja asiakasryhmiä heidän arjessaan, kasvun ja kehityksen eri vaiheissa ja elämäntilanteissa - kykenee arvioimaan asiakastilanteita ja niissä käytettäviä työmenetelmiä sekä kokonaisprosessia - osaa suunnitella ja organisoida omaa toimintaansa
Eri asiakasryhmiin liittyvä osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - ymmärtää asiakkaan tarpeet ja voimavarat kontekstisidonnaisesti - ymmärtää sosiaalisia ilmiöitä ja niistä nousevia asiakkaiden tarpeita - osaa toimia eri asiakasryhmien kanssa niiden toimintaympäristöissä tilanteiden edellyttämällä tavalla - tiedostaa ja hyväksyy erilaisten kulttuurien merkityksen ja osaa tehdä yhteistyötä erilaisista kulttuureista tulevien henkilöiden kanssa - osaa ylläpitää yhteisöjen sosiaalisia rakenteita
Vuorovaikutus-, viestintä- ja yhteistyöosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - kykenee toisten kuuntelemiseen ja läsnäoloon vuorovaikutustilanteissa - kykenee asioiden kirjalliseen, suulliseen ja visuaaliseen esittämiseen - osaa toimia neuvottelutilanteissa asiakkaan edun näkökulmasta - ymmärtää sosiaalisen verkoston merkityksen ja mahdollisuudet sekä omaa valmiudet verkostojen luomiseen - arvostaa ja kunnioittaa muiden osaamista ja ammattitaitoa - osaa tuoda oman asiantuntijuutensa esiin eri yhteistyötilanteissa
Yhteiskunnallinen ja palvelurakenneseosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - ymmärtää yksilön ja yhteiskunnan välisen suhteen ja osaa jäsentää sitä teoreettisista näkökulmista - ymmärtää yhteiskunnallisen päätöksenteon ja ihmisten sosiaalisten toimintaedellytysten välisen yhteyden - tuntee hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta tukevan palvelujärjestelmän ja siihen liittyvän lainsäädännön - osaa hahmottaa palveluiden muutoksia ja pystyy osallistumaan niiden monipuoliseen kehittämiseen - toimii asiakkaan asiamiehenä suhteessa palvelujärjestelmiin ja yhteiskuntaan - osallistuu yhteiskunnalliseen arvokeskusteluun ja vaikuttaa päätöksentekoon yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa
Tutkimisen ja kehittämisen osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - osaa arvioida omaa osaamistaan ja määritellä osaamisensa kehittämistarpeita - omaksuu kehittävän ja yritteliään työtavan sekä kykenee luovaan ja innovatiiviseen ongelmanratkaisuun - kehittää ammattikäytäntöjä yhdessä asiakkaiden, kansalaisten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa - osaa hankkia ja käsitellä tietoa sekä kykenee kriittiseen tiedon arviointiin ja kokonaisuuksien hahmottamiseen - tuntee projektitoiminnan osa-alueet ja osaa toimia projektitehtävissä - tuntee tutkimus- ja kehitystoiminnan menetelmiä ja osaa toteuttaa pienimuotoisia tutkimus- ja kehittämishankkeita

Työyhteisöosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - ymmärtää ryhmä- ja tiimityöskentelyn periaatteet ja osaa työskennellä yhdessä toisten kanssa - kykenee toisilta oppimiseen ja opitun jakamiseen työyhteisössä - kantaa vastuun työn tavoitteista ja työyhteisön kehittämisestä yhdessä muiden kanssa - osaa toimia työyhteisön aloitteellisena esimiehenä
---------------------	--

KOULUTUKSEN RAKENNE, SOSIONOMIN (AMK) TUTKINTO

Perusopinnot 22 op
 Sosiaalialan yhteiset ammattiopinnot 83 op
 Sosiaalialan suuntaavat ammattiopinnot 30 op
 Harjoittelu 45 op
 Opinnäytetyö 15 op
 Vapaasti valittavat opinnot 15 op

Opinnot yhteensä 210 op

Opintojaksojen ja opintojakson osien koodit	Opintojaksot ja jaksojen osat Suuntautumisvaihtoehdot: <ul style="list-style-type: none"> • SPLN (sosiaalipedagoginen lapsi ja nuorisotyö) • SPAI (sosiaalipedagoginen aikuistyö) 	Osaamisalueet							
		Laaajuus OP	Eettinen osaaminen	Asiakastyön osaaminen	Eri asiakasryhmiin liittyvä osaaminen	Vuorovaikutus-, viestintä ja yhteistyöosaaminen	Yhteiskunnallinen ja palvelurakenneosaaminen	Tutkimisen ja kehittämisen osaaminen	Työyhteisöosaaminen
1. vuosi									
01PSUO	Suomen kieli ja viestintä	4			X				
08TIETOT05	Tietotekniikka	3			X				
08CON	Constructors of well-being	5	X			X	X		
01VIEKIEV	Vieras kieli ja viestintä	3			X				
08JOHOP	Ammatillinen kasvu/ Johdatus opintoihin	1		X		X			
08VVLUO05	Ammatillinen kasvu/ Luovuus itsetuntemuksen välineenä	3	X	X		X			
08ORIENTH05	Orientoiva harjoittelu	3	X	X	X	X			
08AMM-OP-J	Ammatillisen auttamistyön lähtökohdat	6	X	X		X			X
08SOSPE06	Sosiaalipedagogiikan perusteet	5	X	X		X	X		
08PERKEH06	Persoonallisuuden kehitys ja kasvatus	8		X	X				
08YHTANA06	Yhteiskunta-analyysi	3			X		X		
08YHTKUNM05	Yhteiskunnan muutos ja sosiaaliturva	5			X		X		
08VARHAISKA	Varhaiskasvatus SPLN	9	X	X	X	X	X		
08LANULUTUM	Lasten ja nuorten luovuutta tukevat menetelmät SPLN	3	X	X		X			

08ERIKAS06	Erityiskasvatus SPLN	4	X	X	X	X	X		
08IKÄÄNTY	Ikääntyminen SPAI	3	X	X	X		X		
08VAMMAIS05	Vammaisuus SPAI	3	X		X		X		
08KANSAN-J	Kansalaistoiminta ja sosiaalipedagoginen aikuistyö SPAI	3	X			X	X	X	
*)	Erityisalueen kirjapaketti I SPAI	3	X	X	X		X		
2. vuosi									
08KASVU1	Ammatillinen kasvu/ Kasvuryhmätyöskentely 1	1	X	X		X			
01PRUO	Ruotsin kieli	3				X			
01PJYT	Yrittäjyysopinnot	4				X	X		
08AMMHA105	Ammatillinen harjoittelu 1	12	X	X	X	X			
08VVSTL05	Sosiaalialan työn lainsäädännölliset kehykset	3	X	X	X		X		X
08OSSAL06	Osallisuus ja sen tukeminen	6	X	X		X	X		
08PSYKO06	Sosiaalialan työn menetelmiä/ Psykososiaalinen sosiaalityö	2	X	X	X	X	X		
08RYHMÄN06	Sosiaalialan työn menetelmiä/ Ryhmän ohjaustaidot ja toiminnalliset menetelmät	3,5	X	X	X	X			
08YHTEIS	Sosiaalialan työn menetelmiä/ Yhteistyö	1,5	X	X	X	X	X		
08PROJ-05	Projektityö	3					X	X	
08MOKULT05	Monikulttuurisuus	3		X	X	X	X		
08LASU	Lastensuojelu SPLN	5	X	X	X	X	X		
08MIEL06	Mielenterveys SPLN	4	X	X	X	X	X		
08NUSOS05	Nuorisososiaalityö ja sosiaalipedagoginen työ koulussa SPLN	5	X	X	X	X	X		
08PÄIHDER05	Päihderiippuvuus ja päihdetyö SPAI	3	X	X	X	X	X		
08LASTESU05	Lastensuojelu SPAI	3	X	X	X	X	X		
08MIETERV05	Mielenterveys SPAI	3	X	X	X	X	X		
*)	Erityisalueen kirjapaketti II SPAI	3	X	X	X		X		
08KEH1	Kehittämismenetelmät 1/ Asiantuntijaosaaminen työelämän tutkimus- ja kehittämistoiminnassa	3					X		X
08KEH2	Kehittämismenetelmät 2/ Informaatio-osaaminen	1					X		X
08TUT1	Tutkimusmenetelmät 1	2							X
3. Vuosi									
08KASVU2	Ammatillinen kasvu/ Kasvuryhmätyöskentely 2	1	X	X		X			
08AMMHA0205	Ammatillinen harjoittelu II	15	X	X	X	X			
08TERA06	Sosiaalialan työmenetelmiä/ Terapeuttiset menetelmät	2	X	X	X	X	X		
08MUUPERH-J	Muuttuva perhe ja perhetyö	6	X	X	X	X	X		
08HALPE06	Työyhteisötoiminnan kehittäminen ja johtaminen / Hallinnollisen työn perusteet	3	X			X			X
08YHVI06	Työyhteisötoiminnan kehittäminen ja johtaminen/ Yhteisöviestintä	3	X			X			X
08LUOV06	Luovat ja toiminnalliset menetelmät sosiaalipedagogisessa aikuistyössä SPAI	3	X	X	X	X			
08HYVOST06	Hyvinvointipalvelujen strateginen kehittäminen SPAI	3					X	X	X
08AMMHA0305	Ammatillinen harjoittelu III	15	X	X	X	X		X	X
08KEH3	Kehittämismenetelmät 3/ Tieteellinen raportointi	1				X			

08TUT2	Tutkimusmenetelmät 2	2						X	
08TUT3	Tutkimusmenetelmät 3	1						X	
08IDE	Ideointi- ja valmisteluvaihe/suunnitelmaseminaari	3				X		X	
08TOT	Toteutusvaihe/esittelyseminaari	7				X		X	
4. Vuosi									
08KASVU	Ammatillinen kasvu/ Kasvuryhmätyöskentely 3	1	X	X		X			
08TOIMI06	Työyhteisötoiminnan kehittäminen ja johtaminen / Toimiva ja kehittyvä työyhteisö	3	X			X		X	X
08ARV	Arviointi- ja julkaisuvaihe/julkaisuseminaari	5				X		X	
	Vapaasti valittavat opinnot	15							
	KOKO TUTKINTO YHTEENSÄ	210							

*) Kirjapaketit:

08KPVAN VANHUSTYÖN KIRJAPAKETTI 3OP

08KPMIEL MIELENTERVEYSTYÖN KIRJAPAKETTI 3 OP

08KPVAM VAMMAISUUDEN KIRJAPAKETTI 3 OP

08KPLAS LASTENSUOJELUN KIRJAPAKETTI 3 OP

08KPPÄIH PÄIHDERIIPPUUUS JA PÄIHDETYÖ KIRJAPAKETTI

Yrittäjyyspolku

Yrittäjyyspolun tarkoituksena on mahdollistaa opiskelijan yrittäjyyden taitojen kehittyminen sosiaali- ja terveystalouden koulutusohjelmissa. Yrittäjyyspolulla oleva opiskelija voi perehtyä hyvinvointialan yrittäjyyteen, tutkia omia mahdollisuuksiaan ja halujaan toimia yrittäjänä sekä kehittää yrittäjyysosaamistaan.

Yrittäjyys voidaan karkeasti määritellä ulkoiseksi ja sisäiseksi yrittäjyydeksi. Ulkoinen yrittäjyys on oikean yrityksen johtamista ja kehittämistä. Sisäinen yrittäjyys on yrittäjämäisen toiminnan tapa, työskentelee henkilö toisen palveluksessa tai omassa yrityksessä. Yrittäjyyspolulla oleva opiskelija arvioi ja kehittää tietoisesti omia sisäisen yrittäjyyden ominaisuuksiaan.

Yrittäjyyspolun osaamistavoitteet

Opiskelija

- tunnistaa hyvinvointiyrittäjyyden mahdollisuudet ja ominaispiirteet verrattuna muuhun yrittäjyyteen
- tunnistaa liiketoiminnan eri osatekijät ja harjaantuu niissä
- osaa kehittää hyvinvointipalveluita tutkivan otteen ja liiketoiminnan periaatteella
- on luova, aktiivinen, oma-aloitteinen ja vastuullinen rakentaessaan omaa yrittäjämäistä toimintaansa ja oppimisen polkuaan oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Yrittäjyys edellyttää hyvää ammattitaidon ydinosaamista, siksi laajasti ajatellen kaikki oppiminen on yrittäjyyteen oppimista. Yrittäjämäisen toiminnan taitoja tukevat koulutusohjelmien opetussuunnitelmiin kirjatut oppimismenetelmät, joita luonnehtivat toiminnallisuus, tutkimuksellisuus, sosiaalisuus ja opiskelijan aktiivisuus. Sosiaali- ja terveystalouden koulutusohjelmissa yrittäjyyspolku on integroitu opintoihin, ja se toteutuu kaikille yhteisinä yrittäjyysopintoina ja eriytyvinä yrittäjyysopintoina (ks. kuvio 1).

Kaikille yhteiset yrittäjyysopinnot sisältävät Lahden ammattikorkeakoulun perusopintoihin kuuluvat Yrittäjyysopinnot (4 op) ja Sosiaali- ja terveystalouden laitoksen järjestämät Hyvinvointialan yhteiset perusopinnot (5 op). Yrittäjyysopinnot mahdollistavat opiskelijoille liiketoiminnan osa-alueiden oppimisen. Niistä vastaa Liiketalouden laitos. Hyvinvointialan yhteisissä perusopinnoissa opiskelija muodostaa käsityksen alan yrityksen merkityksestä, tehtävistä ja toimintaedellytyksistä nyt ja tulevaisuudessa.

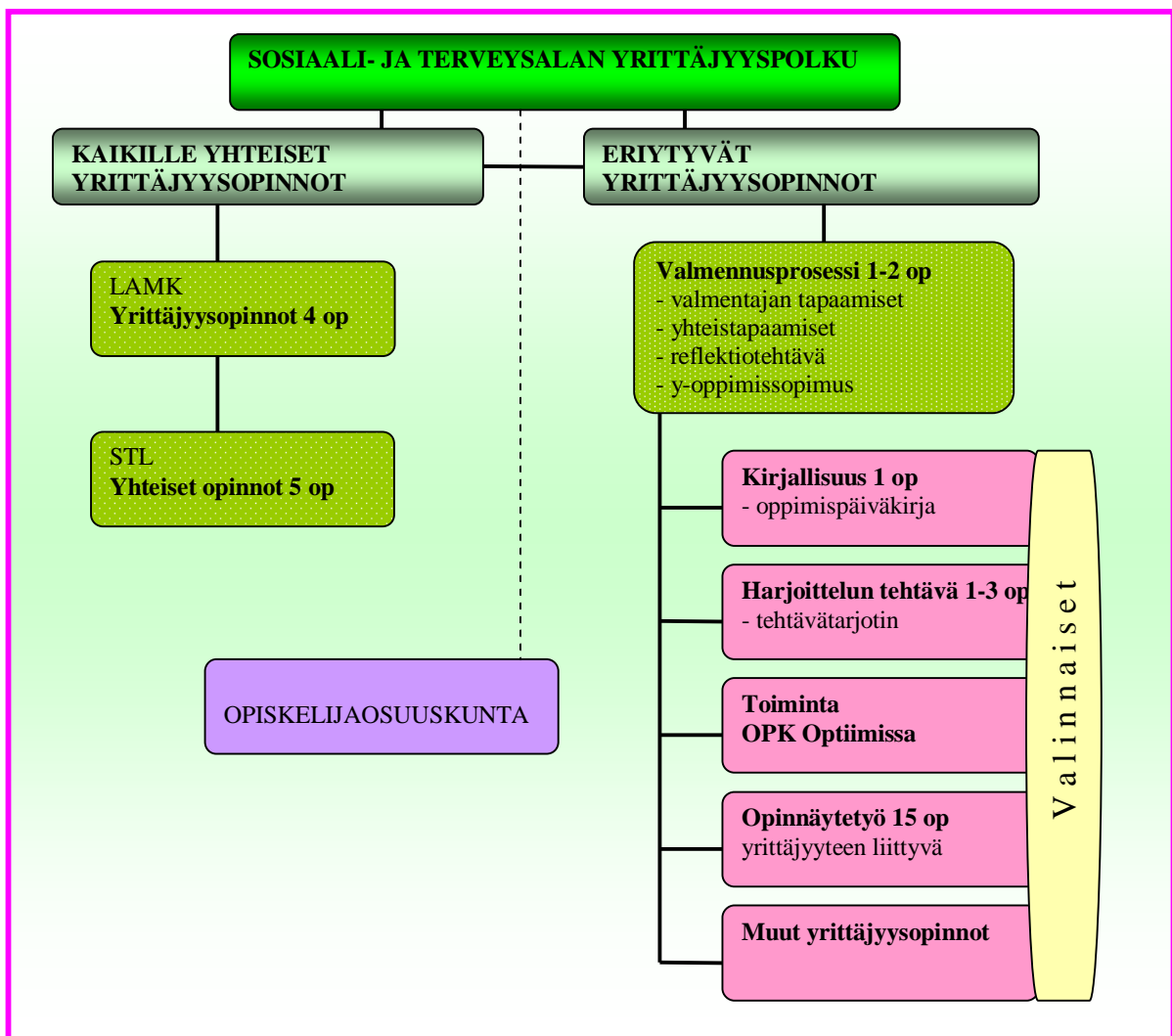
Eriytyvät yrittäjyysopinnot on tarkoitettu niille opiskelijoille, jotka haluavat opintojensa aikana syventää yrittäjyysosaamistaan. Eriytyvien yrittäjyysopintojen laajuus muodostuu opiskelijan tarpeiden ja tavoitteiden pohjalta. Näiden opintojen ytimen muodostaa Valmennusprosessi, jossa opiskelija yhdessä hänelle nimetyn valmentajan kanssa tekee yrittäjyyden oppimissopimuksen (y-oppimissopimus). Valmentajan kanssa käydyt keskustelut sekä valmennettavien ja valmentajien yhteistapaamiset tukevat opiskelijaa tämän yrittäjyyteen oppimisessa. Valmennusprosessiin kuuluu myös reflektointitehtävä, jossa opiskelija pohtii omia yrittäjyyden ominaisuuksiaan.

Opiskelijalla on mahdollisuus valita erilaisia tapoja opiskella yrittäjyyttä eriytyvissä yrittäjyysopinnoissa. Opiskelija voi perehtyä yrittäjyyteen, johtajuuteen, markkinointiin ja innovointiin valitsemansa kirjallisuuden avulla. Hän voi integroida ohjattuun harjoitteluun yrittäjyyteen liittyvän oppimistehtävän erillisestä tehtävatarjottimesta. Opiskelija voi myös valita opinnäytetyön aiheen yrittäjyyden eri teema-alueilta. Eriytyvissä yrittäjyysopinnoissa on suositeltavaa, että opiskelija toimii jossakin vaiheessa Oppimiskeskus Optiimissa, jossa hän voi perehtyä palvelutuotteiden kehittämiseen aidoissa asiakastilanteissa. Niin sanotut muut yrittäjyysopinnot voivat sisältää esimerkiksi yrittäjyyteen liittyviä luentoja sekä vaihtoehtoisia tapoja suorittaa opintojakso tai opintojaksoja muiden laitosten tarjonnasta. Vaihtoehtoiset tavat oppia yrittäjyyttä opiskelija sopii valmentajansa kanssa ja kirjaa ne y-oppimissopimukseensa.

Yrittäjyyspolusta muodostuvat opintopisteet voivat vaihdella määrältään eri opiskelijoilla. Opintopisteiden kertyminen perustuu erityvissä yrittäjyysopinnoissa niiden suunnitelmaan ja toteutukseen. Opintopisteiden määrä on opiskelijan ja valmentajan yhteissopimus.

Yrittäjyyspolulle opiskelija voi hakeutua missä tahansa opintojen vaiheessa ilmoittautumalla valmentajalle. Ensimmäisen lukukauden aikana valmentajat vierailevat jokaisessa opiskelijaryhmässä kertomassa yrittäjyyspolusta. Tässä yhteydessä opiskelijoille tehdään itse arviointiin perustuva yrittäjyystesti, jonka tarkoitus on herättää opiskelijan kiinnostusta yrittäjyyttä kohtaan sekä auttaa opiskelijaa omien yrittäjyyden oppimistavoitteidensa laadinnassa.

Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoilla on mahdollisuus perustaa Opiskelijaosuuskunta, jossa he voivat oppia yrittäjyyttä omassa yrityksessä. Tavoitteena on, että osuuskunnassa opiskelija voi myös suorittaa opintopisteitä.

Kuvio 1: Yrittäjyyspolku sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelmissa

KAIKILLE PAKOLLISET YHTEISET PERUSOPINNOT 14 OP

Toteutetaan Lahden ammattikorkeakoulun yleisen suunnitelman mukaisesti.

SUOMEN KIELI JA VIESTINTÄ 4 OP

01PSUOA SUOMEN KIELI JA VIESTINTÄ 3 OP

01PINFO INFORMAATIOLUKUTAITO 1 OP

RUOTSIN KIELI 3 OP

01RUOK RUOTSIN KIELEN KIRJALLINEN OSUUS

01RUOS RUOTSIN KIELEN SUULLINEN OSUUS

01VIEKIEV VIERAS KIELI JA VIESTINTÄ 3 OP

01PJYT YRITTÄJYYSOPINNOT 4 OP

MUUT PERUSOPINNOT 8 OP

08TIETOT05 TIETOTEKNIikka 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- pystyy käyttämään tietokonetta ja tietopalveluja apuna opiskelussa.

Sisältö

Tietokoneiden, oheislaitteiden ja verkkoympäristön käyttö

Tekstinkäsittely: opinnäytetyö (Word)

Esitysgrafiikka (PowerPoint),

Taulukkolaskenta (Excel)

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivoiva lähiopetus, verkko-opetus; itsenäiset pakolliset harjoitukset ja tentti

Näyttökoe on mahdollinen.

Arviointi hyväksytty/hylätty.

Opiskelumateriaali

Verkkokurssi-ympäristö, opetusmonisteet

08CON CONSTRUCTORS OF WELLBEING 5 ECTS (135 TUNTIA)

Objectives

The student

- understands the structure of the social and health care system in national and European context e.g. providers of the services

- understand the ethics basis of social and health care professions

- recognizes client and client services

- becomes aware of the role and competences of different professions in social and health care field.

- understands the sense of multi-professional co-operation in social and health care environment for the benefit of the client

- recognizes entrepreneurial way of working in multi-professional working environment

- learns to reflect the future challenges in the social and health care field nationally and Europe wide.

Content

Structure of social and health care system in the Netherlands, Hungary, Germany and Finland; social and health care policy in the European Union; social and health care professions and their competences in the Netherlands, Hungary, Germany and Finland; multi-professional co-operation; Inter-cultural skills; entrepreneurial way of working in social and health care field; changes in a society; future challenges in the social and health care field in Europe wide.

Mode of completion and evaluation

Lectures

Seminars

E-learning

Evaluation passed/failed

SOSIAALIALAN YHTEISET AMMATTIOPINNOT

Ammatillinen kasvu 8 op

KASVURYHMÄTYÖSKENNELY 4 OP (106 tuntia)

08JOHOP JOHDATUS OPINTOIHIN, 1 OP

08KASVU1 KASVURYHMÄTYÖSKENNELY 1, 1 OP

08KASVU2 KASVURYHMÄTYÖSKENNELY 2, 1 OP

08KASVU3 KASVURYHMÄTYÖSKENNELY 3, 1 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ottaa vastuun omasta oppimisestaan ja ammatillisesta kehittämisestään
- osaa jäsentää sosiaalialan työtä sosionomin ammatillisen ydinosaamisen näkökulmasta
- osaa reflektoida omaa ammatillista kasvuaan ja kehittää omaa ammatti-identiteettiään
- ymmärtää ammattietiikan merkityksen ja pohtii sitä yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla
- tunnistaa omia arvojaan ja asenteitaan suhteessa erilaisiin sosiaalisiin ongelmiin

Sisältö

Ammatillinen kasvu ja ammatillisuus, sosiaalialan työn jäsentäminen, ammattieettiset kysymykset, ammatillisen kasvun kansion työstäminen. Opintojen alussa perehdytään ryhmän yleistutorin johdolla oppimisen eri muotoihin sosiaalialan koulutuksessa ja koulun käytänteisiin. Kasvuryhmätyöskentely toteutetaan kiinteässä pienryhmässä koko opiskeluajan (3 *3 t kokoontumista lukuvuoden aikana). Kasvuryhmissä työtetään omaan oppimiseen ja ammatilliseen kasvuun liittyviä asioita.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot (johdatus opintoihin ja kasvuryhmätyöskentely) 60 tuntia
  - 2) Kirjallinen tuotos (ammatillisen kasvun kansio) 26 tuntia
  - 3) Yksilötapaamiset kasvuryhmätutorin kanssa 7 tuntia
- Arviointi hyväksyty/hylätty.

08VVLU005 LUOVUUS ITSETUNTEMUKSEN VÄLINEENÄ 3 OP (80 tuntia)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää luovuuden yhtenä välineenä omaan kasvuun, itsetuntemukseen ja itseilmaisuun
- kehittyä itseilmaisussaan ja sosiaalisissa taidoissaan erilaisten luovien toimintojen avulla
- näkee itsensä oman opiskeluryhmänsä vastuullisena jäsenenä.

Sisältö

Luovuus itsetuntemuksen välineenä

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Harjoitukset 44 tuntia. Harjoitukset koostuvat erilaisesta luovasta toiminnasta ja ryhmätyöskentelystä.
  - 2) Kirjallinen tuotos 13 tuntia. Opiskelijat kirjaavat kokemuksensa päiväkirjaan.
  - 3) Toiminnallinen ryhmätyöskentely 12 tuntia.
- Arviointi hyväksyty/hylätty.

08AMM-OP-J AMMATILLISEN AUTTAMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT 6 OP (160 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- sisäistää osallisuuden ja osallistumisen periaatteet sekä asiakkaan subjektiivisuuden ja elämänhallinnan ammatillisen auttamistyön lähtökohdiksi ja tavoitteiksi
- hahmottaa sosiaalialan asiakastyön moninaisuutta
- ymmärtää kulttuurisen kontekstin merkityksen asiakastyössä ja kehittää kulttuurista lukutaitoaan.

Sisältö

Asiakkaan subjektiivisuus ja itsemääräämisoikeus, viestintä, kuunteleminen ja vuorovaikutus, asiakastyö, sosiaalialan työn eettiset lähtökohdat, kulttuurisuus, reflektointiprosessi ja -taidot.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 43 tuntia
- 2) Esittävä tuotos (kaunokirjallisuuden pohjalta) 27 tuntia
- 3) Kirjallinen tuotos 8-12 sivua (80 tuntia)

Kokonaisarviointi T1-K5, joka muodostuu osien arvioinnin pohjalta. Arviointikriteerit määritellään kunkin osan kohdalta erikseen.

Opiskelumateriaali

Arki, arvot, elämä, etiikka -sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. 2005. Talentia, Helsinki
Kauppila, R. 2005. Vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot. Otava, Keuruu.
Mönkkönen, K. 2007. Vuorovaikutus: dialoginen asiakastyö. Edita, Helsinki
Särkelä, A. 2001. Välittäminen ammattina. Vastapaino, Tampere.

08SOSPE06 SOSIAALIPEDAGOGIIKAN PERUSTEET 5 OP (135 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- perehtyy sosiaalipedagogisen ajattelun teoreettisiin ja käytännöllisiin periaatteisiin ja arvolähtökohtiin
- osaa jäsentää sosiaalipedagogista ammatillisuutta ihmisten arjessa toteutuvana työnä
- ymmärtää inhimillisen kasvun prosesseja, joista yhteiskuntaan integroituminen, sosiaalinen toimintakyky ja osallisuus muodostuvat
- hahmottaa sosiaalipedagogiikkaa sosiaalialan työorientaationa ja sosionomin työnä

Sisältö

Mitä sosiaalipedagogiikalla ymmärretään, eettisen keskustelun merkitys, yhteiskunnallinen tietoisuus ja kasvatuksellinen toiminta sosiaalipedagogisessa orientaatiossa, sosiokulttuurinen innostaminen, sosiaalipedagoginen ammatillisuus ja erilaiset toimintakentät

Suoritus tapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 32 tuntia
- 2) Kirjalliset tuotokset 8-12 sivua (40 tuntia)
- 3) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti 60 tuntia

Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

Hämäläinen, J.1999. Johdatus sosiaalipedagogiikkaan. Kuopion yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskuksen julkaisuja 1/1999.

Ranne, K., Sankari, A., Rouhiainen - Valo, T., Ruusunen, T. 2005. Sosiaalipedagoginen ammatillisuus - Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi. Satakunnan ammattikorkeakoulu Sarja D. Pori.

Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Vastapaino, Tampere.

Freire 2005. Sorrettujen pedagogiikka. Vastapaino, Tampere.

08PERKEH06 PERSOONALLISUUDEN KEHITYS JA KASVATUS 8 OP (213 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- perehtyy yksilön normaaliin psykososiaaliseen kehitykseen ja yksilön kehityksen teoreettisiin lähtökohtiin
- perehtyy erilaisiin kasvatusteorioihin ja –näköyksiin ja keskeisiin pedagogisiin käsitteisiin
- on tietoinen erilaisista oppimisenäköyksistä ja kasvuun ja kehitykseen vaikuttavista tekijöistä
- osaa tarkastella yksilön kehityksen yleisiä ja yksilöllisiä ilmenemismuotoja
- saa valmiuksia kehityksen tukemiseen elämänkaaren eri vaiheissa
- saa valmiuksia kasvatus- ja ohjaustoiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin
- kehittyy pohtimaan omaa kasvatus- ja ohjausnäkemystään.

Sisältö

Kasvatusta, oppimista ja kehitystä koskevat peruskäsitteet, erilaisia kasvatuksen ja kehitykseen liittyviä teorioita ja –näköyksiä, kehitys eri ikävaiheissa, temperamentti, perhe ja vanhemmuus, kasvatus- ja ohjaustoiminnan lähtökohtia.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 62 tuntia
- 2) Toiminnallinen projektityöskentely 42 tuntia
- 3) Kirjalliset tuotokset, kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja/tai tentti 100 tuntia

Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

Dunderfelt, T. 1997. Elämänkaaripsykologia. Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. (9. uusittu painos). tai Turunen, K. 2005. Ikävaiheiden kriisit.

Nurmi, J.-E. ym. 2006: Ihmisen psykologinen kehitys. WSOY.

Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, Maritta, Nummenmaa, A. & Rasu-Puttonen, H. (toim.) 2006.

Kasvatusvuorovaikutus. Vastapaino, Tampere.

Väri, V.-M. 2000: Hyvä kasvatus – kasvatus hyvään: dialogisen kasvatuksen filosofinen tarkastelu erityisesti vanhemmuuden näkökulmasta. Tampereen yliopisto.

Onnismaa, J. 2007. Ohjaus- ja neuvontatyö. Aikaa, huomiota ja kunnioitusta. Gaudeamus

Muu materiaali ilmoitetaan opintojakson alussa.

08YHTANA06 YHTEISKUNTA-ANALYYSI 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää ja jäsentää häntä itseään ja ympäristöään koskevia globaaleja, yhteiskunnallisia ja yhteisöihin liittyviä ilmiöitä

- ymmärtää yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan välistä vuorovaikutusta ja osaa tarkastella sitä sosiologisesta näkökulmasta

- osaa tarkastella yhteiskunnallisten arvojen, elämäntapojen ja ilmiöiden yhteyden sosiaalialan työhön.

Sisältö

Yhteiskunnalliset ilmiöt sekä globaalilla että yhteisöllisellä tasolla ja niiden vaikutus ihmisen arkeen, sosiaalinen vuorovaikutus, arvot ja elämäntavat.

Suoritustapa ja arviointi

1) Aktivoivat luennot ja seminaarit 32 tuntia

2) Kirjallinen tuotos 4-6 sivua (20 tuntia)

3) Tenttimateriaaliin perehtyminen ja tentti 20 tuntia

Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

Kantola, J, Koskinen, K. & Räsänen, P. (toim)2004, Sosiologia Karttalahtiä. Vastapaino, Tampere

Niemi, K. 2001. Sosiaalipedagogiikan yhteiskuntateoriat. Kuopion yliopisto. Koulutus- ja kehittämiskeskus.

Opetusjulkaisuja 2/1999, Kuopio.

08YHTKUNM05 YHTEISKUNNAN MUUTOS JA SOSIAALITURVA 5 OP (133 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- oppii tuntemaan suomalaisen yhteiskunnan kehitysvaiheet ja muutossuunnat ja niiden vaikutuksen toteutettavaan sosiaalipolitiikkaan

- perehtyy yhteiskunnalliseen tuki- ja palvelujärjestelmään sekä erilaisiin sosiaalialan toimintaympäristöihin

- oppii hahmottamaan palvelujärjestelmän mahdollisuudet asiakkaan osallisuuden ja elämäntilanteen parantamiseksi.

Sisältö

Sosiaalisen turvallisuuden kehitys ja merkitys sekä siihen vaikuttavat tekijät, palvelujen oikeutus ja vastuukysymykset, nykyinen sosiaaliturva- ja palvelujärjestelmä.

Suoritustapa ja arviointi

1) Aktivoivat luennot 32 tuntia

2) Esittävä tuotos (sosiaalipalveluista) 40 tuntia

3) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti tai oppimistehtävä 53 tuntia

Kokonaisarviointi T1-K5. Arviointikriteerit määritellään kunkin osan kohdalta erikseen.

Opiskelumateriaali

Ihalainen, J, Kettunen, T. 2006. Turvaverkko vai trampoliini. Sosiaaliturvan mahdollisuudet. WSOY. Helsinki.

Karisto, A., Takala, P. & Haapola, I. 1998. Matkalla Nykyaikaan – elintason, elämäntavan ja sosiaalipolitiikan muutos.

Toimeentuloturva. Varma. Uusin painos.

08VVSTL05 SOSIAALIALAN TYÖN LAINSÄÄDÄNNÖLLISET KEHYKSET 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- perehtyy keskeiseen sosiaali- ja kunnallislainsäädäntöön ja oppii hahmottamaan palvelujen järjestämisen taustalla olevaa lainsäädännöllistä kokonaisuutta

- perehtyy kunnalliseen päätöksentekojärjestelmään ja hallinnon periaatteisiin siten, että hän osaa soveltaa lainsäädännön periaatteita asiakastyössä.

Sisältö

Keskeinen sosiaalilainsäädäntö ja kunnallislainsäädäntö.

Suoritustapa ja arviointi

Opintojakso toteutetaan verkko-opetuksena 80 tuntia.

Kokonaisarviointi T1-K5.

08OSAL06 OSALLISUUS JA SEN TUKEMINEN 6 OP (160 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tunnistaa yhteiskunnassa ilmeneviä sosiaalisia ongelmia ja tiedostaa niiden merkityksen ihmisten elämässä

- osaa analysoida sosiaalisten ongelmien taustalla olevia tekijöitä ja niiden vaikutuksia ihmisten toimintakykyyn ja osallisuuteen
- hahmottaa osallisuuden merkityksen yksilöiden elämässä
- osaa tarkastella osallisuuteen liittyviä ilmiöitä myös yhteisölliseltä ja yhteiskunnalliselta kannalta
- ymmärtää, miten sosiaalialan työllä voidaan vahvistaa ihmisten toimintakykyä ja osallisuutta.

Sisältö

Osallisuus ja toimintakyky sosiaalipedagogisuuden ytimenä, sosiaaliset ongelmat yhteiskunnallisesti muuttuvina ilmiöinä.

Edeltävät opinnot

Ammatillisen auttamistyön lähtökohdat, Persoonallisuuden kehitys ja kasvatusta, Yhteiskunnan muutos ja sosiaaliturva.

Suoritustapa ja arviointi

1) Aktivoivat luennot 43 tuntia. Luennoilla perehdytään osallisuuden, toimintakyvyn ja sosiaalisten ongelmien ilmenemismuotoihin. Aktivoiviin luentoihin sisältyy myös vierailuja ja opintokäyntejä.

2) Esittävä tuotos, valmistelu 25 tuntia ja seminaarit 8 tuntia. Parityönä tehtävässä esittävässä tuotoksessa opiskelija perehtyy johonkin sosiaaliseen ongelmaan tai ilmiöön. Tuotokseen liittyvät ohjeet annetaan opintojen yhteydessä.

3) Toiminnallinen projektityöskentely, kirjallinen tuotos ja seminaarit 63 tuntia yhdistettynä vuosittain sovittavaan toiseen opintojaksoon.

Opintojakson kokonaisarviointi muodostuu osien 1 - 3 osien arvioinnin pohjalta.

Opiskelumateriaali

Ruuskanen, P. (toim.) 2002. Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi: Näkökulmia sosiaali- ja terveysaloille. PS -kustannus, Jyväskylä.

Kurssin yhteydessä sovittava ajankohtainen materiaali.

Sosiaalialan työn menetelmiä 9 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää sosiaalialan työssä käytettävien erilaisten asiakastyön lähestymistapojen ja työmenetelmien lähtökohdat
- ymmärtää, miten erilaiset menetelmät voivat toimia kasvun, ohjauksen, sosiaalisen tuen ja kuntoutuksen välineinä
- osaa soveltaa joitakin toiminnallisia ja luovia menetelmiä osana yksilö-, ryhmä- ja yhteistyötä.

Edeltävät opinnot

Ammatillisen auttamistyön lähtökohdat, osallisuus ja sen tukeminen.

08PSYKO06 PSYKOSOSIAALINEN SOSIAALITYÖ 2 OP (53 tuntia)

Sisältö

Sosiaalityön käsite, ratkaisukeskeinen työ, verkostotyö, voimavarakeskeinen työ.

Suoritustapa ja arviointi

1) Aktivoivat luennot 21 tuntia

2) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti 26 tuntia

Tentittävä materiaali: luentomateriaali ja Rostila, I. 2001. Tavoitelähtöinen sosiaalityö: voimavarakeskeisen ongelmanratkaisun perusteet. Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä, Vilen, M., Leppämäki, P. & Ekström, L. 2002.

Vuorovaikutuksellinen tukeminen sosiaali- ja terveysalalla. WSOY, Porvoo Helsinki 123-174.

Arviointi T1-K5.

08RYHMÄN06 RYHMÄN OHJAUSTAIDOT JA TOIMINNALLISET MENETELMÄT 3,5 OP (93 tuntia)

Sisältö

Ryhmän käsite, ryhmädynamiikka, ohjauksen lähtökohdat, ryhmän ohjaaminen, erilaisia sosiaalialan työssä tarvittavia toiminnallisia työmuotoja, esimerkiksi draama ja kirjallisuusterapia.

Suoritustapa ja arviointi

1) Aktivoivat luennot 16 tuntia

2) Harjoitukset 16 tuntia

3) Ohjattu toiminnallinen työskentely 33 tuntia

4) Kirjallinen tuotos 4 sivua, 10 tuntia

Arviointi hyväksytyt/hylätyt.

08YHTEIS YHTEISÖTYÖ 1,5 OP (40 tuntia)

Sisältö

Yhteistyön eri muodot ja teoreettiset lähtökohdat, yhdyskuntatyö sosiaalialan työmenetelmänä, yhteisö- ja yhdyskuntatyön käytännön sovelluksia.

Suoritustapa ja arviointi

1) Aktivoivat luennot 16 tuntia

2) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti 20 tuntia

Tentittävä materiaali: Roivainen, I., Nylund, M., Korkiamäki, R. & Raitakari, S. (toim) 2008: Yhteisöt ja sosiaalityö. Kansalaisen vai asiakkaan asialla? PS -kustannus, Juva. (100 sivua)

Arviointi T1-K5

08TERA06 TERAPEUTTISET MENETELMÄT 2 OP (53 tuntia)

Sisältö

Terapeuttisia suuntauksia ja niiden sovelluksia sosiaalialan työssä.

Suoritustapa ja arviointi

1) Aktivoivat luennot 21 tuntia

2) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti 26 tuntia

Tentittävä materiaali: luentomateriaali ja Vilen, M., Leppämäki, P. & Ekström, L. 2002. Vuorovaikutuksellinen tukeminen sosiaali- ja terveysalalla. WSOY, Porvoo Helsinki, 79-122, 175-200.

Arviointi T1-K5.

08PROJ-05 PROJEKTITYÖ 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- perehtyy projektimaiseen työtapaan ja ymmärtää sen merkityksen yhä olennaisempaan tapana tehdä ja kehittää työtä - saa valmiuksia projektin suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin
- oppii laatimaan kirjallisen projektisuunnitelman ja projektiraportin
- oppii arvioimaan projektityön prosessia ja tuloksellisuutta.

Sisältö

Projektin kehittämisen välineenä, projektin prosessina, projektin menestystekijät, projektin suunnittelu, projektisuunnitelma, projektin ohjaus, seuranta ja arviointi, projektin raportointi.

Suoritustapa ja arviointi

1) Aktivoivat luennot 16 tuntia

2) Seminaari 13 tuntia

3) Toiminnallinen projektityöskentely (integroituu Osallisuus ja tukeminen sekä Monikulttuurisuus opintojaksoihin)

4) Kirjalliset tuotokset (47 tuntia)

Arviointi hyväksytty/hylätty.

Opiskelumateriaali

Ilmoitetaan opintojakson yhteydessä.

08MOKULT05 MONIKULTTUURISUUS 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- hahmottaa monikulttuurisuuden liittyviä ilmiöitä ja maahanmuuttajien osallisuuden kysymyksiä
- ymmärtää ihmisen kulttuurisen taustan merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen toimintaan vaikuttavana tekijänä
- oppii huomioimaan sosiaalialan työssä eri kulttuureihin kuuluvien asiakkaiden sosiaalisia ja eettisiä arvoja sekä elämäntapoja.

Sisältö

Monikulttuurisuus ja etnisyys, kulttuurien kohtaamisen kysymyksiä, maahanmuuttajatyö, Suomen etniset vähemmistöt.

Suoritustapa ja arviointi

1) Aktivoivat luennot 21 tuntia.

2) Kirjallinen tuotos 4-6 sivua (27 tuntia).

3) Toiminnallinen projektityöskentely 27 tuntia.

Kokonaisarviointi T1- K5.

Opiskelumateriaali

Räty, M. 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Tammi, Helsinki.

Muu ajankohtainen kurssimateriaali ilmoitetaan kurssin yhteydessä.

08MUUPERH-J MUUTTUVA PERHE JA PERHETYÖ 6 OP (160 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää perhetyön luonteen sosiaalialan työmuotona
- tiedostaa arjen ja perhelähtöisyyden merkityksen työn perustana

- osaa tarkastella perhettä yhteiskunnallisesti muuttavana instituutiona
- ymmärtää perheen kulttuurisen elämäntavan ja arvot perhetyön lähtökohtana
- tuntee perhedynamiikkaan vaikuttavia psyykkisiä ja sosiaalisia tekijöitä
- osaa soveltaa perhetyössä käytettäviä työ- sekä arviointimenetelmiä
- omaa valmiuksia tukea erilaisissa elämäntilanteissa olevia perheitä

Sisältö

Perhe muuttuvassa yhteiskunnassa, perheen kulttuurinen elämäntapa ja arvot, perhedynamiikka, perhetyö sosiaalialan työmuotona ja lapsen edun turvaajana, perhetyössä käytettäviä työ- ja arviointimenetelmiä, perhetyössä kohdattavia haasteita

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot ja aktivoiva havainnollistaminen 64 tuntia
- 2) Esittävä tuotos 26 tuntia
- 3) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti 100 tuntia

Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

kaikille pakollinen tenttikirja:

Jaana Vuori & Ritva Nätkin (toim.) 2007. Perhetyön tieto. Vastapaino. Tampere.

Tämän lisäksi opiskelija valitsee yhden tentittävän teoksen I- ja II-ryhmän kirjallisuudesta.

I-ryhmän kirjat (kirjoista valitaan toinen)

Helminen, J. (toim.) 2006. Elämä koettelee, tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, Jyväskylä.

tai

Rönkä, A. & Kinnunen, U. (toim.) 2002. Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. PS-kustannus, Jyväskylä.

II-ryhmän kirjat (kirjoista valitaan toinen)

Paavilainen, E. & Pösö, T. 2003 Lapset, perhe ja väkivaltatyö. WSOY, Porvoo.

tai

Oranen, M.(toim.) 2001. Perheväkivallan varjossa. Raportti lapsikeskeisen työn kehittämistä. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisuja 30, Helsinki.

Työyhteisön toiminnan kehittäminen ja johtaminen 9 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- on perehtynyt hallinnollisen työn, toimintojen organisoimiseen ja johtamisen peruskysymyksiin
- ymmärtää toimivan työyhteisön rakentumisen ja tietää siihen vaikuttavat tekijät
- tietää, mitä työnohjaus on, ja hän osaa hakeutua työohjaukseen
- esimiehenä osaa järjestää työnohjausta itselleen ja työyhteisölle
- ymmärtää viestinnän merkityksen osana työyhteisön toimintaa ja tavoitteita
- ymmärtää yhteisöviestinnän rakenteita ja käytänteitä.

08HALPE06 HALLINNOLLISEN TYÖN PERUSTEET 3 OP (80 tuntia)

Sisältö

Johdon tehtävät, asema ja vastuu, erilaiset organisaatiot ja tiimityö, johtaminen ja sen nykysuuntauksia, henkilöstöjohtaminen.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 32 tuntia
- 2) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti 40 tuntia

Opiskelumateriaali

Palmu, H. 2003. Osaanko kuunnella ja johtaa. Kirjapaja, Helsinki.

Viitala, R. 2004. Henkilöstöjohtaminen. Edita, Helsinki.

Muu opintomateriaali ilmoitetaan erikseen.

Kokonaisarviointi T1-K5.

08YHVI06 YHTEISÖVIESTINTÄ 3 OP (80 tuntia)

Sisältö

Yhteisöviestintä, esimiesviestintä, ryhmäviestintä työyhteisössä, tiedottaminen ja kriisiviestintä.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 48 tuntia
- 2) Kirjallinen tuotos 4-6 sivua (20 tuntia)

Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

Siukosaari A. 2002. Yhteisöviestinnän opas. 2. tarkistettu painos. Business Books, Helsinki.

08TOIMI06 TOIMIVA JA KEHITTYVÄ TYÖYHTEISÖ 3 OP (80 tuntia)

Sisältö

Toimintakykyinen työyhteisö ja toiminnan kehittäminen, laatu ja sen kehittäminen, työoikeuden peruskysymykset, työhyvinvointi ja työnohjaus.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot ja harjoitukset 32 tuntia
- 2) Tentti 20 tuntia
- 3) Kirjallinen tuotos 4-6 sivua (20 tuntia)

Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

Paunonen-Ilmonen, M. 2001. Työnohjaus. Toiminnan laadunhallinnan varmistaja. WSOY, 1-158

Muu opintomateriaali ilmoitetaan erikseen.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOSAAMINEN 10 OP (270 tuntia)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa kehittämis- ja tutkimusmenetelmien perusteet
- osaa hankkia ja käsitellä tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvää informaatiota
- osaa valmistautua toteuttamaan opinnäytetyön hankkeen tai työelämän toimeksiantona
- osaa tieteellisen raportoinnin perusteet
- osaa toimia asiantuntijana työelämän tutkimus- ja kehittämistoiminnassa
- osaa vaikuttaa alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti ihmisten sosiaaliseen ja terveelliseen elämiseen tutkimus- ja kehittämisoaamista soveltaen

Sisältö

Kehittämismenetelmät 1 (81 h)

08KEH1 Asiantuntijaosaaminen työelämän tutkimus- ja kehittämistoiminnassa 3 op

Kehittämismenetelmät 2 (27 h)

08KEH2 Informaatio-osaaminen 1 op

Kehittämismenetelmät 3 (27 h)

08KEH3 Tieteellinen raportointi 1 op

- suunnitelmallisuus, tietoperusta, aiheen rajaaminen, kriittinen ajattelu, ongelmanratkaisutaidot ja päätöksenteko tutkimus- ja kehittämistoiminnassa
- opinnäytetyön eri muodot ja toteuttamistavat
- tutkimus- ja kehittämissuunnitelman rakenne, sisältö ja valmistelu
- työelämään ja hankkeisiin liittyvät toimeksiannot
- monialainen verkostoituminen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa
- eettisyys tutkimus- ja kehittämistoiminnassa
- tiedonlähteet, tiedon rakenne ja arviointi
- suunnitelmallinen tiedonhakuprosessi ja hakustrategiat
- viittauskäytännöt ja standardit
- kirjallinen raportointi: asiateksti, lähteiden käyttö, referointi, argumentointi, kieliasu
- suullinen raportointi: opinnäytetyön esittäminen ja vertaisarviointi

08TUT1 Tutkimusmenetelmät 1 (54 h) 2 op

08TUT2 Tutkimusmenetelmät 2 (54 h) 2 op

08TUT3 Tutkimusmenetelmät 3 (27 h) 1 op

- määrällisen ja laadullisen tutkimuksen peruskäsitteet ja erityispiirteet
- tutkimusprosessi ja tutkimuksen rakenne
- aineiston hankinta ja mittaaminen
- mittarit ja niiden luotettavuus
- aineiston käsittely ja analyysi
- tulokset ja luotettavuuden tarkastelu

Suoritustapa ja arviointi

- 1) aktivoivat luennot
- 2) verkko-opetus
- 3) ennakkoseminaarit (4 x 4 h= 16 h, josta 11 h itsenäistä työskentelyä)
- 4) yhteistoiminnalliset harjoitukset
- 5) kirjalliset tehtävät

6) itsenäinen työskentely
Arviointi hyväksyty/hylätty
Suoritustavoista ilmoitetaan tarkemmin opintojen alussa.
Opiskelumateriaali
Ilmoitetaan opintojen alussa.

SOSIAALIALAN SUUNTAAVAT AMMATTIOPINNOT 30 OP

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntaavat ammattiopinnot

08VARHAISKA VARHAISKASVATUS 9 OP (240 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- perehtyy varhaiskasvatusikäisten lasten kasvatukseen, opetukseen ja hoitoon sekä sitä tukevaan palvelujärjestelmään sekä varhaiskasvatusta ohjaaviin asiakirjoihin
- perehtyy varhaiskasvatuksen tavoitteisiin, menetelmiin ja sisältöalueisiin
- kehittyy varhaiskasvatuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa
- ymmärtää moni ammatillisen yhteistyön merkityksen varhaiskasvatustyössä ja vanhemmuuden tukemisessa
- alkaa pohtia omaa pedagogista ajatteluun ja toimintaansa varhaiskasvattajana.

Sisältö

Varhaiskasvatusjärjestelmä ja sitä ohjaava lainsäädäntö, varhaiskasvatussuunnitelma, varhaiskasvatuksen pedagogiikka, varhaiskasvatusympäristö, lapsen oppiminen ja leikki, lasten ohjaaminen ja havainnointi, kasvatuskumppanuus.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 80 tuntia
- 2) Kirjalliset tuotokset 33 tuntia
- 3) Toiminnallinen projektityöskentely 27 tuntia
- 4) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti 80 tuntia

Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

Hujala, E., Puroila, A.-M., Parrila-Haapakoski, S. & Nivala, V. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatus 90 Oy, Oulu.

Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. 2001. Pienet päivähoidossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. WSOY, Helsinki.

Brotherus, A. Hytönen, J. & Krokfors, L. 2002. Esi- ja alkuopetuksen didaktiikka. WSOY, Helsinki.

Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) 2006.

Kasvatusvuorovaikutus. Vastapaino, Tampere.

Luentomateriaali.

08LANULUTUM LASTEN JA NUORTEN LUOVUUTTA TUKEVAT MENETELMÄT 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää luovien työmenetelmien merkityksen lasten ja nuorten yksilöllisessä ja yhteisöllisessä kasvun ja kehityksen tukemisessa
- osaa käyttää joitakin draamakasvatuksen ja musiikkikasvatuksen menetelmiä lasten ja nuorten kanssa.

Sisältö

Taide- ja kulttuurikasvatuksen lähtökohdat, draamallinen työskentely, musiikkikasvatus.

Edeltävät opinnot

Luovuus itsetuntemuksen välineenä

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat johdantoluennot 12 tuntia.
- 2) Draamakasvatuksen harjoitukset ja esittävät tuotokset 22 tuntia. Harjoitustunneilla kokeillaan erilaista draamallista työskentelyä (esim. prosessidraama, tarinankerronta ja nukketeatteri).
- 3) Musiikkikasvatuksen harjoitukset ja esittävät tuotokset 16 tuntia. Tunneilla tutustutaan musiikin monipuoliseen käyttöön lapsen kokonaispersoonallisuuden tukemisessa (musiikin kuuntelu, laulaminen, soittaminen ja musiikkiliikunta).
- 4) Kirjallinen tuotos 4-5 sivua (15 tuntia).
Arviointi hyväksyty/hylätty.

08ERIKAS06 ERITYISKASVATUS 4 OP (107 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tunnistaa erityistä tukea tarvitsevien lasten, nuorten ja heidän perheiden tuen, ohjauksen ja kuntoutuksen tarpeita
- ymmärtää erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten kasvatuksen, opetuksen ja kuntoutuksen erityispiirteitä
- tuntee erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen suunnattua palvelujärjestelmää
- perehtyy moni ammatillisen työn merkitykseen erityistä tukea ja kasvatusta tarvitsevien lasten, nuorten ja heidän perheidensä kanssa tehtävässä työssä.
- ymmärtää kasvatuskumppanuuden merkityksen .

Sisältö

Eryityiskasvatuksen käsitteen määrittelyä, erityiskasvatuksen historia ja nykyhetki, lainsäädäntö ja palvelujärjestelmä, erityiskasvatus eri ikävaiheissa, yksilöllisten tukitoimien suunnittelu, toteutus ja arviointi, HOJKS, yhteisöllisyys erityiskasvatuksessa, kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 43 tuntia
  - 2) Kirjallinen tuotos 15 sivua tai tentti 275 sivua (53 tuntia)
- Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali soveltuvin osin

Jahnukainen, M. (toim.) 2001. Lasten erityishuolto ja -opetus Suomessa. Lastensuojelun keskusliitto, Helsinki.
Malm, M., Matero, M., Repo, M. ja Talvela E-L. 2004. Esteistä mahdollisuuksiin. Vammaistyön perusteet. WSOY
Määttä, P. 1999. Perhe asiantuntijana. Eryityiskasvatuksen ja kuntoutuksen käytännöt. Atena. Jyväskylä.
Pihlaja, P. ja Viitala, R. 2004. Eryityiskasvatus varhaislapsuudessa. WSOY, Helsinki.

08LASU LASTENSUOJELU 5 OP (135 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää lastensuojelun kokonaisuuden merkityksen lapsen edun turvaamisessa
- ymmärtää lastensuojelulain merkityksen ja periaatteet sekä osaa keskeiset asiat lastensuojelulainsäädännöstä
- jäsentää näkemystään lastensuojelutyön ulottuvuuksista, muodoista ja prosesseista
- oppii erilaisia lastensuojelun työmenetelmiä
- saa valmiuksia toimia lasten ja nuorten edun turvaajana ja edistäjänä lastensuojelutyössä läheisten ja muiden viranomaisten kanssa.

Sisältö

lastensuojelutyön keskeiset periaatteet, ennaltaehkäisevä ja lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelutyö, lastensuojeluprosessi, lastensuojelun työmuotoja ja työmenetelmiä, pahan kohtaaminen ja lastensuojelutyön eettiset kysymykset

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 1, 5 op
- 2) Verkko-opetus 1,5 op
- 3) Tentti 2 op

Kokonaisarviointi T1-K5

Opiskelumateriaali

Opiskelijat tenttivät teoksen:

Puonti, A., Saarnio, T. & Hujala, A. (toim.) 2004. Lastensuojelu tänään. Tammi. Jyväskylä. s 61-347.

sekä valinnat mukaan toisen seuraavista teoksista:

Hurtig, Johanna. 2003. Lasta suojelemissa, etnografia lapsen paikan rakentumisesta lastensuojelun perhetyössä. Lapin yliopistopaino, Rovaniemi.

Pösö, Tarja. 2004. Vakavat silmät ja muita kokemuksia koulukodista. Gummerus, Saarijärvi.

08MIEL06 MIELENTERVEYS 4 OP (107 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää yksilöllisiin ominaisuuksiin ja kuormittaviin kasvuolosuhteisiin liittyviä mielenterveyden ongelmia ja erityisesti lasten ja nuorten psyykkistä haavoittumista
- tuntee erilaisia lähestymistapoja, joilla pyritään tukemaan mielenterveydellisesti kuormittuneiden henkilöiden ja heidän lähiyhteisöjensä psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja ennalta ehkäisemään mielenterveysongelmien syntymistä.

Sisältö

Mielenterveys käsitteenä, psyykkiset häiriöt, lasten ja nuorten psyykkisiä ongelmia ja mielenterveystyön erityiskysymyksiä, kuormittavat perhetilanteet ja traumaattiset kriisit, ongelmien ennalta ehkäisemisen ja kuntouttamisen näkökulmia, mielenterveyslainsäädäntö.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 43 tuntia
  - 2) Kirjallisuus ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti 53 tuntia
- Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

Luentomateriaali ja kirjallisuus (275 sivua)

Seikkula, J. & Arnkil, T. E. 2005. Dialoginen verkostotyö. Tammi, Tampere, 1-167.

Kiviniemi, L., Läksy, M-L, Matinlauri, T, Nevalainen, K., Ruotsalainen, K. Seppänen, U-M, Vuokila-Oikkonen, P. 2007. Minä mielenterveystyön tekijänä. Edita. Helsinki. Erikseen sovittavat sivut.

08NUSOS05 NUORISOSOSIAALITYÖ JA SOSIAALIPEDAGOGINEN TYÖ KOULUSSA 5 OP (135t)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- saa valmiuksia tunnistaa nuorten ongelmia aiheuttavia prosesseja ja perehtyy syrjäyttävissä olosuhteissa elävien nuorten kysymyksiin
- hahmottaa nuorison elämäntyyliä ja kulttuuria sekä ymmärtää sitä kautta nuorten elämismaailmaa
- syvenyy sosiaalisen nuorisotyön teoreettisiin lähtökohtiin sekä oppii tuntemaan nuorisotyötä käytännöllisenä toimintana.
- perehtyy sosiaalipedagogisen työn mahdollisuuksiin koulussa lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä ja hyvinvoinnin tukemisessa.

Sisältö

- nuorisolaki, nuorisokasvatus, nuorten syrjäytyminen, nuorisokulttuurit, sosiaalisen nuorisotyön teoreettiset ja käytännölliset lähtökohdat, sosiaalipedagoginen työ eri kouluasteilla ja -muodoissa

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 55 tuntia
  - 2) Toiminnallinen projektityöskentely 40 tuntia
  - 3) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen 40 tuntia
- Kokonaisarviointi T1-K5.

Edeltävät opinnot

Erityiskasvatus, lastensuojelu

Opiskelumateriaali

Ilmoitetaan opintojakson alussa.

Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntaavat ammattiopinnot

08IKÄÄNTY IKÄÄNTYMINEN 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee ikääntymisen psykososiaalisena ilmiönä ja sen aiheuttamat muutokset yksilön sosiaalisessa toimintakyvyssä
- on tutustunut sekä julkisen että kolmannen sektorin toiminnan puitteissa tehtävään ammatilliseen vanhustyöhön
- tuntee vanhustyön periaatteet sekä keskeiset menetelmät näillä sektoreilla.

Sisältö

Ikääntyminen ihmisen elämäkulussa, ikääntyminen ja psykososiaalinen toimintakyky, ikääntyminen ja osallisuus, ikääntyneille tarkoitetut palvelut ja vanhustyön toimintamuodot ja -periaatteet.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 32 tuntia
  - 2) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti 40 tuntia
- Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

Luentomuistiinpanot.

Vallejo Medina, A. & Vehviläinen, S. & Haukka, U-M. & Pyykkö, V. & Kivelä, S-L. 2005. Vanhustenhoito. WSOY Porvoo. Sivut 1 – 94, 319 – 366.

Kurki, L. 2007. Innostava vanhuus. Oy Finn Lectura Ab, Helsinki.

08VAMMAIS05 VAMMAISUUS 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- perehtyy vammaisuuteen ja sen aiheuttamiin yksilöllisen tuen tarpeisiin aikuisiässä
- tutustuu vammaispalveluihin, joita julkiset palvelut ja kolmas sektori tarjoavat
- saa valmiuksia ohjauksen ja kuntoutuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Sisältö

Vammaisuuden määrittelyä, vammautuminen eri ikävaiheissa, yleisimmät vammaisryhmät, lainsäädäntö, palvelut, opetuksen, kuntoutuksen ja ohjauksen näkökulmia ja työvälineitä.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 40 tuntia
- 2) Esittävät tuotokset 40 tuntia

Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

Ilmoitetaan opintojakson yhteydessä.

08MIETERV05 MIELENTERVEYS 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää mielenterveyteen yhteydessä olevien tekijöiden moninaisuutta
- on tutustunut menetelmiin, joilla ylläpidetään ja edistetään psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja ennaltaehkäistään mielenterveysongelmien syntymistä.

Sisältö

Mielenterveys käsitteenä, psyykkiset häiriöt, psyykkisen kuntoutuksen terapeuttisia näkökulmia, traumaattiset kriisit, lasten ja nuorten mielenterveyden erityiskysymyksiä, ongelmien ennalta ehkäisemisen ja kuntouttamisen näkökulmia, mielenterveyslainsäädäntö.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 32 tuntia
- 2) Kirjallisuuteen ja muuhun materiaaliin perehtyminen ja tentti 40 tuntia (200 sivua)

Kokonaisarviointi T1-K5.

Tentittävä materiaali: luentomateriaali ja Seikkula, J. & Arnkil, T. E. 2005. Dialoginen verkostotyö. Tammi, Tampere.

08PÄIHDER05 PÄIHDERIIPPUVUUS JA PÄIHDETYÖ 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää, että päihteidenkäyttö on monitahoinen ja laaja-alainen ilmiö
- ymmärtää miten päihderiippuvuus syntyy
- ymmärtää, että omilla päihdeasenteilla on keskeinen merkitys päihteiden käytön käsittelyssä ammatillisessa vuorovaikutuksessa
- perehtyy ennaltaehkäisevään päihdetyöhön, päihdeongelmaisten hoitoon, kuntoutukseen ja jälkihoitoon erilaisissa toimintaympäristöissä

Sisältö

Omat asenteet, päihteet, päihderiippuvuus, ennaltaehkäisevä- ja korjaava päihdetyö, laatusuosituksset päihdelainsäädäntö, päihdepalvelujärjestelmä, varhainen puuttuminen, puheeksi otto, motivointi, muutosprosessi, kuntoutuminen, jälkihoito, tuki ja seuranta.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 32 tuntia, itsenäinen tutustumiskäynti 3 tuntia
- 2) Luentokuulustelu ja kirjatentti 45 tuntia

Kokonaisarviointi 1-5.

Opiskelumateriaali

Lappalainen-Lehto, R. & Romu, M-L. & Taskinen, M. 2008. Haasteena päihteet. Ammatillisen päihdetyön perusteita. WSOY

Osa opiskelumateriaalista ilmoitetaan opintojakson yhteydessä.

08LASTESU05 LASTENSUOJELU 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää lastensuojelun kokonaisuuden merkityksen lapsen edun turvaamisessa

- ymmärtää lastensuojelulain merkityksen ja periaatteet sekä osaa keskeiset asiat lastensuojelulainsäädännöstä
- jäsentää näkemystään lastensuojelutyön ulottuvuuksista, muodoista ja prosesseista
- oppii erilaisia lastensuojelun työmenetelmiä
- saa valmiuksia toimia lasten ja nuorten edun turvaajana ja edistäjänä lastensuojelutyössä läheisten ja muiden viranomaisten kanssa.

Sisältö

Lastensuojelutyön keskeiset periaatteet, ennaltaehkäisevä ja lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelutyö, lastensuojeluprosessi, lastensuojelun työmuotoja ja työmenetelmiä, pahan kohtaaminen ja lastensuojelutyön eettiset kysymykset

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 40 tuntia
- 2) Verkko-opetus ja kotitentti 40 tuntia

Kokonaisarviointi T1-K5

Opiskelumateriaali

Hurtig, J. 2003. Lasta suojelemissa, etnografia lapsen paikan rakentumisesta lastensuojelun perhetyössä. Lapin yliopistopaino, Rovaniemi.

Puonti, A., Saarnio, T. & Hujala, A. (toim.) 2004. Lastensuojelu tänään. Tammi, Jyväskylä.

Pösö, T. 2004. Vakavat silmät ja muita kokemuksia koulukodista. Gummerus, Saarijärvi.

ERITYISALUEEN KIRJAPAKETIT 3 OP + 3 OP

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- syventää tietämystään itseään kiinnostavilla sosiaalipedagogisen aikuistyön erityisalueilla.

Sisältö

Erityisalueisiin liittyvä kirjallisuus.

Suoritustapa ja arviointi

Tentti kahdesta alla olevasta erityisalueesta.

08KPVAN VANHUSTYÖN KIRJAPAKETTI 3 OP (80 tuntia)

Opiskelumateriaali

Opiskelija valitsee kolme teosta seuraavista:

1. Marin, M., Hakonen, S. (toim.) 2003. Seniori- ja vanhustyö arjen kulttuurissa. PS -kustannus, Jyväskylä.
2. Heimonen, S.-L. & Voutilainen P. 2001. Dementoituvan hoitopolku. Tammer-paino Oy, Tampere.
tai Viramo, P. (toim.) 2001. Kuntoutusratkaisuja dementoituneen ihmisen arkeen – Opas ammattihenkilöstölle. Dementiahoitoyhdistyksen julkaisuja.
3. Saarenheimo, M. 1997. Jos etsit kadonnutta aikaa. Vanhuus ja oman elämän muisteleminen. Vastapaino, Tampere.
tai
Semi, T. 2004. Ihmetekoja kaapista löytyvillä aineksilla. Ilmaisullinen kuntoutusmenetelmä dementiatyössä. Opri ja Oleksi Oy, Espoo.
4. Kohdan 2 tai 3 voi korvata erikseen sovittavalla, ajankohtaisella teoksella.

08KPMIEL MIELENTERVEYSTYÖN KIRJAPAKETTI 3 OP (80 tuntia)

Opiskelumateriaali

Haarakangas, K. (toim.). 2002. Mielisairaala muuttuu. Keroputaan sairaalan kokemuksia psykiatrisen hoidon kehittämisestä. Avoimen dialogin malli. Suomen Kuntaliitto, Helsinki.

tai

Haarakangas, K. & Seikkula, J. (toim.) 1999. Psykoosi – uuteen hoitokäytäntöön. Tammer-Paino, Tampere.
sekä

Koskisuu, J. 2004. Eri teitä perille: mitä mielenterveyskuntoutus on. Edita. Helsinki.

08KPVAM VAMMAISUUDEN KIRJAPAKETTI 3 OP (80 tuntia)

Opiskelumateriaali

Malm, M., Matero, M., Repo, M. & Talvela, E.-L. 2004. Esteistä mahdollisuuksiin. Vammaistyön perusteet. WSOY, Porvoo.

Arviointi T1 – K5.

08KPLAS LASTENSUOJELUN KIRJAPAKETTI 3 OP (80 tuntia)

Opiskelumateriaali

Opiskelijat tenttivät seuraavan teoksen

Puonti, A., Saarnio, T. & Hujala, A. (toim.) 2004. Lastensuojelu tänään. Tammi. Jyväskylä. s.61–347.

Hurtig, J. 2003. Lasta suojelemissa, etnografia lapsen paikan rakentumisesta lastensuojelun perhetyössä. Lapin yliopistopaino. Rovaniemi.

Pösö, T. 2004. Vakavat silmät ja muita kokemuksia koulukodista, Gummerus, Saarijärvi.

08PÄIKP06 PÄIHDERIIPPUVUUS JA PÄIHDETYÖ/KIRJAPAKETTI 3 OP (80 tuntia)

Opiskelumateriaali

Koski- Jännes, A., Riittinen, L. & Saarnio P: (toim) 2008. Kohti muutosta. Motivointimenetelmiä päihde- ja käyttäytymisongelmiin. Tammi. Jyväskylä

Knuuti, U. 2007 Matkalla marginaalista valtavirtaan? Huumeiden käytön lopettaneiden elämäntapa ja toipuminen. Yhteiskuntapolitiikan laitoksen tutkimuksia 1/2007. Yliopistopaino. Helsinki

Nätkin, R. (toim) 2006 Pullo, pillerit ja perhe: vanhemmuus ja päihdeongelmat. PS -kustannus. Juva

08KANSA-J KANSALAISTOIMINTA JA SOSIAALIPEDAGOGINEN AIKUISTYÖ 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee kansalaislähtöisen työn ja vaikuttamisen periaatteita

- ymmärtää niiden merkityksen sekä yksilöiden, perheiden ja lähiyhteisöjen että sosiaalialan työn näkökulmasta.

Sisältö

Kansalaistoiminta ja vaikuttaminen sosiaalipedagogisen työn lähtökohdina, kansalaistoiminta eri aikuistyön kentillä.

Suoritustapa ja arviointi

1) Aktivoivat luennot 21 tuntia

2) Esittävä tuotos kansalaistoiminnan joltakin alueelta (valmistelu 33 tuntia ja seminaari 20 tuntia)

Kokonaisarviointi T1-K5.

Opiskelumateriaali

Harju, A. 2003. Yhteisellä asialla: kansalaistoiminta ja sen haasteet. Kansanvalistusseura, Helsinki.

Ajankohtaiset, opintojen alussa ilmoitettavat internet-lähteet.

08LUOV06 LUOVAT JA TOIMINNALLISET MENETELMÄT SOSIAALIPEDAGOGISESSA AIKUISTYÖSSÄ 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää luovien ja toiminnallisten menetelmien merkityksen sosiaalipedagogisessa aikuistyössä elämänhallintaa ja toimintakykyä ylläpitävinä keinoina

- kokeilee erilaisia luovia menetelmiä ja osaa soveltaa niitä monipuolisesti erilaisten aikuisryhmien kanssa.

Sisältö

Esimerkiksi musiikki, elokuva, kuvataide, sanataide, luova kirjoittaminen, luova liikunta.

Suoritustapa ja arviointi

1) Ohjatut harjoitukset ja pienryhmätyöskentely (32 tuntia)

2) Kirjallinen tuotos 4 -5 sivua (24 tuntia)

3) itsenäinen työskentely lähiopetuksen teemoista (11 tuntia)

Arviointi hyväksyty/hylätty.

Edeltävät opinnot

Luovuus itsetuntemuksen välineenä

Opiskelumateriaali

Sava, I. & Vesanen-Laukkanen, V. 2004. Taiteeksi tarinoitu oma elämä. WS Bookwell Oy, Juva.

Hyypä, M.T. & Liikanen, H.-L. 2005. Kulttuuri ja terveys. Edita Prima Oy, Helsinki.

Bardy, M. & Känkänen, P. 2005. Omat ja muiden tarinat. Ihmisyyttä vaalimassa. Stakes, Vammala.

Hohenthal-Antin, L. 2006. Kutkuttavaa taidetta. Taidetoiminta seniori- ja vanhustyössä. WS Bookwell, Juva.

08HYVOST06 HYVINVOINTIPALVELUJEN STRATEGINEN KEHITTÄMINEN 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- on perehtynyt strategisen suunnittelun peruskysymyksiin

- on perehtynyt keskeisiin sosiaalialaa koskevat valtakunnallisiin ja alueellisiin kehittämissuunnitelmiin ja tunnistaa miten ne ohjaavat toiminnan suunnittelua sosiaali- ja terveysalalla

Sisältö

Strategisen johtamisen prosessi ja BCS- tasapainotettu arviointi, sosiaalipalvelujen suunnittelujärjestelmä, rahoitus ja taloudellinen ohjaus, sosiaalialaa koskevat ajankohtaiset kehittämisohjelmat.

Suoritustapa ja arviointi

- 1) Aktivoivat luennot 16 tuntia
- 2) Seminaarityöskentely 16 tuntia
- 3) Kirjallisuuteen perehtyminen 40 tuntia

Opiskelumateriaali

Oheismateriaali annetaan opintojakson alussa

HARJOITTELU 45 op

Osaamistavoitteet ja sisältö

Harjoittelu on oleellinen osa sosiaalialaan orientoitumisessa, työkäytäntöihin harjaantumisessa sekä kehittämistyössä ja sen arvioinnissa. Harjoittelulle asetettavat tavoitteet ja sisällöt rakentuvat eri näkökulmista koulutuksen eri vaiheissa. Teoreettisen ja kokemuksellisen tietoperustan muuttuminen työn ammatilliseksi hallinnaksi edellyttää aina aktiivista toimimista. Harjoitteluiden tavoitteena on muodostaa ammatillisen kasvun oppimisprosessi, jossa opittu teoreettinen tieto ja käytännön kokemuksellinen tieto kehittää opiskelijan sosiaalista ymmärrystä ja auttaa häntä muodostamaan omaa käyttöteoriaansa. Harjoitteluprosessi etenee orientoitumisesta tietämisen ja osaamisen kautta kehittämisen taidoiksi. Harjoitteluprosessin aikana opiskelija tarkastelee yksilön, yhteisöjen ja yhteiskunnan tasoilla socialisaation vahvistamista ja ammatillista toimintaa asiakastyön, työntekijän ja organisaation näkökulmista. Harjoittelujen aikana on olennaista myös hahmottaa ja ymmärtää moni ammatillisuuden merkitys ja asema sosiaalialan työssä. Opintoihin sisältyy ohjattua harjoittelua yhteensä 45 opintopistettä. Ne liittyvät eri vaiheissa erilaisiin sosiaalialan tehtäväkenttiin ja niissä tehtävään työhön.

Harjoittelujaksoja on neljä:

- orientoiva harjoittelu, 3 op (80 tuntia)
- ammatillinen harjoittelu, 12 op (320 tuntia)
- ammatillinen harjoittelu, 15 op (400 tuntia)
- ammatillinen harjoittelu, 15 op (400 tuntia).

Orientoiva harjoittelu kytkeytyy mahdollisuuksien mukaan Oppimiskeskus Optiimin palveluihin. Orientoiva harjoittelu toteutuu ensimmäisenä lukukautena. Ammatillinen harjoittelu I toteutuu kolmantena, ammatillinen harjoittelu II toteutuu viidentenä ja ammatillinen harjoittelu III kuudentena lukukautena. Ammatilliset harjoittelut opiskelija voi suorittaa myös ulkomailla. Yksi ammatillista harjoittelusta on suoritettava julkisessa palveluyksikössä. Ammatillisten harjoittelujen harjoittelupaikat opiskelijat hankkivat itse oman suuntautumisensa pohjalta, kuitenkin sopien siitä etukäteen kasvuryhmätutorinsa/harjoittelun vastuuopettajan kanssa. Ennen harjoittelujaksoja opiskelijat saavat informaatiota harjoittelupaikoista sekä harjoitteluun liittyvistä oppimistehtävistä. Sosiaalialan koulutuksessa harjoittelu on aina luonteeltaan ohjattua ja tästä syystä harjoittelu voidaan suorittaa vain opetuksellisena aikana. Harjoittelujen aikana opiskelijan oppimista ohjaavat sekä opettaja että harjoittelupaikkaan nimetty henkilökohtainen ohjaaja. Harjoittelujaksoihin sisältyy opiskelijan oppimisprosessia tukevia oppimistehtäviä. Harjoittelujaksojen aikana opiskelijat kokoontuvat kasvuryhmittäin purkamaan ja jäsentämään harjoittelussa saatuja kokemuksia.

Harjoittelu yrittäjyyspolulla

Yrittäjyyspolulla oleva opiskelija voi harjoittelujaksolla yhdistää ammatillisten taitojen kehittämisen yrittäjyyteen liittyvien tietojen ja taitojen oppimiseen. Yrittäjyyspolulla oleva opiskelija voi suorittaa yhden tai useamman harjoittelujakson kummiyrityksessä tai Oppimiskeskus Optiimissa omia asiakasprojekteja ja palveluja / tuotteita kehittäen. Harjoittelun tavoitteena on työn ammatillisen hallinnan kehittämisen ohella lisätä opiskelijan tiedollisia ja taidollisia valmiuksia toimia yrittäjänä. Harjoittelujaksoihin sisältyy opiskelijan ammatillista osaamista, yrittäjämäistä työtötettä ja yrittäjyyteen kasvamista edistäviä oppimistehtäviä. Yrittäjäpolulla suoritettujen harjoittelujen aikana opiskelijan oppimista ohjaavat kummiyritykseen nimetty henkilökohtainen ohjaaja sekä oppilaitoksen yritysvalmentaja-opettaja. Harjoittelujakson aikana opiskelijalla on myös mahdollisuus tuotteistaa ja kehittää omaan liiketoimintaideaansa liittyviä palveluja ja tuotteita sekä innovoida toteuttaa ja arvioida asiakaspalveluprojekteja.

Arviointi

Harjoittelussa arvioinnin kohteena ovat opiskelijan työskentely ja toiminta harjoittelupaikassa sekä opiskelijan osallistuminen kasvuryhmätyöskentelyyn sekä oppimistehtävät. Arvioinnissa korostetaan ammatillisen kasvun yksilöllistä ja prosessinomaista luonnetta.

08ORIENTH05 ORIENTOIVA HARJOITTELU, 3 OP (80 TUNTIA)

Osaamistavoitteet ja sisältö

Opiskelija tutustuu sosiaalialaan ja sosiaalialalla tehtävään asiakastyöhön. Hän harjoittelee vuorovaikutus- ja organisoitaitoja ja harjaantuu ottamaan vastuuta asiakastyön toteuttamisesta. Hän tunnistaa kehittävän työotteen merkityksen ja alkaa tarkastella omaa toimintaansa reflektiivisesti.

Suoritustapa ja arviointi

Harjoittelu suoritetaan kasvua, arkielämää ja sosiaalista toimintakykyä tukevissa toimipaikoissa. Harjoittelujaksoon sisältyy myös kirjallisten oppimistehtävien tekeminen. Arviointi hyväksytty/hylätty.

Edeltävät opinnot

Ammatillisen auttamistyön lähtökohdat (tietyin osin).

08AMMHA0105 AMMATILLINEN HARJOITTELU I 12 OP (320 TUNTIA)

Osaamistavoitteet ja sisältö

Opiskelija perehtyy sosiaalialan toimintaan. Hän harjaantuu inhimillisen kasvun, kehityksen ja sosiaalisen toimintakyvyn tukemiseen eri elämäntilanteissa. Hän oppii ymmärtämään eri-ikäisten arkielämää ja siihen vaikuttavia yksilöllisiä, yhteisöllisiä ja yhteiskunnallisia tekijöitä ja oppii suuntaamaan omaa toimintaansa tämän ymmärryksen pohjalta. Opiskelija harjaantuu kasvatuksen, opetuksen, ohjauksen ja toimintakyvyn tukemisen menetelmiin. Hän kehittää ja arvioi omia vuorovaikutus- ja viestintätaitojaan eri-ikäisten ja eri elämäntilanteissa olevien asiakkaiden kanssa. Hän oppii arvioimaan omia vahvuusalueitaan asiakastyön menetelmien käytössä ja kykenee laatimaan itselleen niitä koskevia kehityssuunnitelmia.

Suoritustapa ja arviointi

Harjoittelu suoritetaan kasvua, arkielämää ja sosiaalista toimintakykyä tukevissa toimipaikoissa. Harjoittelujaksoon sisältyy myös kirjallisten oppimistehtävien tekeminen. Arviointi hyväksytty/hylätty. Arviointi koostuu harjoittelupaikan ohjaajan arvioinnista, opettajan arvioinnista ja opiskelijan itse arvioinnista.

Edeltävät opinnot

Orientoiva harjoittelu, Ammatillisen auttamistyön lähtökohdat, Sosiaalipedagogiikan perusteet, Persoonallisuuden kehitys ja kasvatust.

08AMMHA0205 AMMATILLINEN HARJOITTELU II 15 OP (400 TUNTIA)

Osaamistavoitteet ja sisältö

Opiskelija harjaantuu edistämään yksilöiden ja yhteisöiden sosiaalista selviytymistä vahvistamalla voimavaroja ja tukemalla sosiaalista osallisuutta. Hän syventyy yksilön ja/tai yhteisön palvelutarpeen arviointiin ja ymmärtää palvelujärjestelmän mahdollisuudet yksilön/yhteisön tukemisessa. Hän harjaantuu moni ammatilliseen ja verkostomaiseen työhön. Opiskelija perehtyy työyhteisössä käytettäviin työmenetelmiin ja harjoittelee kasvatuksellista ohjauksellista ja kuntouttavaa työtä. Hän tiedostaa työn eettisen perustan ja kykenee liittämään eettiset kysymykset omaan työhönsä.

Suoritustapa ja arviointi

Harjoittelu suoritetaan kuntoutuksen, ohjauksen ja sosiaalisen tuen tehtävissä. Työskentelyn lisäksi harjoitteluun liittyy ryhmäohjaus. Harjoittelujaksoon sisältyy myös kirjallisten oppimistehtävien tekeminen. Arviointi hyväksytty/hylätty. Arviointi koostuu harjoittelupaikan ohjaajan arvioinnista, opettajan arvioinnista ja opiskelijan itse arvioinnista.

Edeltävät opinnot

Ammatillinen harjoittelu I.

08AMMHA0305 AMMATILLINEN HARJOITTELU III 15 OP (400 TUNTIA)

Osaamistavoitteet ja sisältö

Opiskelija syventää osaamistaan kasvatuksen, kuntoutuksen, ohjauksen ja sosiaalityön tehtävissä sekä tarkastelee ja arvioi yksikön perustehtävää ja sen toteutumista. Hän perehtyy valitsemaansa alueen organisaatiossa tehtävään esimiestyöhön, hallinnolliseen työhön sekä toimintaan yhteistyöverkostoissa sekä yksikössä tehtävän työn arviointiin ja kehittyä tutkivan ja kehittävän työotteen omaksumisessa.

Suoritustapa ja arviointi

Harjoittelussa suoritetaan palvelutuotanto-, johtamis- ja kehittämistehtäviä. Työskentelyn lisäksi harjoitteluun liittyy ryhmäohjaus. Harjoittelujaksoon sisältyy myös kirjallisten oppimistehtävien tekeminen. Arviointi hyväksytty/hylätty. Arviointi koostuu harjoittelupaikan ohjaajan arvioinnista, opettajan arvioinnista ja opiskelijan itse arvioinnista.

Edeltävät opinnot

Ammatillinen harjoittelu I ja Ammatillinen harjoittelu II.

OPINNÄYTETYÖ 15 OP (400 tuntia)

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa tarkastella työelämän toimintaa, hankkeita, palveluita ja tuotteita tutkimus- ja kehittämisosaamisen periaatteiden mukaan
  - osaa ideoida, valmistella, toteuttaa, arvioida ja julkaista opinnäytetyön ja raportoida sen oman alansa tietoperustan, informaatio-osaamisen ja tieteellisen raportoinnin periaatteiden mukaan
  - osoittaa asiantuntijuutensa oman alansa työelämän tutkimus- ja kehittämistoiminnassa
  - osaa toimia monialaisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa
  - osaa vaikuttaa alueellisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti ihmisten hyvinvointiin sekä sosiaaliseen ja terveelliseen elämiseen tutkimus- ja kehittämistoiminnan kautta
  - ymmärtää opinnäytetyön tuloksena saavutetun uuden tiedon, toiminnan, palvelun tai tuotteen välittömästi hyödynnettävyydestä työelämässä tai hankkeessa
- Ennen opinnäytetyön aloittamista opiskelijalla tulee olla osaamista tai opiskelijan tulee hankkia osaamista todistettavasti opinnäytetyöprosessin aikana ammattiaineissa ja tutkimus- ja kehittämismenetelmistä siten, että hän kykenee soveltamaan osaamistaan opinnäytetyön ideoimiseen, valmisteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja julkaisuun. Opiskelijalla tulee olla myös valmiuksia toimia työelämän toimeksiantajien ja hanketoimijoiden kanssa.

Sisältö

08IDE Ideointi- ja valmisteluvaihe/suunnitelmaseminaari 3 op (81 tuntia)

08TOT Toteutusvaihe/esittelyseminaari 7 op (189 tuntia)

08ARV Arviointi- ja julkaisuvaihe/julkaisuseminaari 5 op (135 tuntia)

- opinnäytetyön ideointi, valmistelu, toteuttaminen, arviointi, julkaiseminen ja hyödyntäminen työelämässä/hankkeessa
- tutkimus- ja kehittämisosaamisen soveltaminen
- informaatio-osaamisen soveltaminen
- tieteellisen raportoinnin soveltaminen

Suoritustapa ja arviointi

- 1) itsenäinen ja parityöskentely
- 2) ohjausryhmätyöskentely
- 3) verkko-ohjaustyöskentely
- 4) seminaarityöskentely (suunnitelma-, esitys- ja julkaisuseminaarit)
- 5) opinnäytetyön raportointi
- 6) kypsyysnäyte, arviointi: hyväksyty/hylätty
- 7) muu sovittu julkaisutoiminta

Arviointi T1-K5

Opiskelumateriaali

Lahden ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeet

opinnäytetyön aiheeseen ja tietoperustaan liittyvä lähdemateriaali.

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP (400 tuntia)

Osaamistavoitteet

Opiskelija monipuolistaa ja täydentää ammatillista osaamistaan.

Suoritustapa ja arviointi

Vapaasti valittavat opinnot voi koota mm. oman koulutusohjelman tai Lahden ammattikorkeakoulun muiden koulutusohjelmien tarjonnasta. Lisäksi vapaasti valittaviin opintoihin voidaan hyväksyä myös muissa ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettuja opintoja sekä ulkomailla suoritettuja korkeakoulutasoisia opintoja. Vapaasti valittavista opinnoista ja niiden tarjonnasta saa lisätietoa laitoksen opintosuunnittelijalta ja WinhaWillestä.

VAPAASTI VALITTAVAT KIRJAPAKETIT

08 KOODI SPECIALIZING LITTERATURE OF CHILD PROTECTION 3 ECTS (80 TUNTIA)

Milligan, I. & Stevens, I. 2006. Residential Child Care. Collaborative Practice. Sage.

JA

Anglin, J. P. 2002. Pain, Normality and the Struggle for Congruence. Reinterpreting Residential Care for Children and Youth. The Haworth Press, Inc.

TAI

Petrie P., Boddy, J., Cameron C., Wigfall, V. & Simon A. 2006. Working with Children in Care. Europea Perspectives.

08 KOODI SPECIALIZING LITTERATURE OF FAMILY WORK 3 ECTS (80 TUNTIA)

Canavan, J., Dolan, P. & Pinkerton, J. 2000. Family Support: Direction from Diversity.

YHTEYSTIEDOT

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveystieteiden laitos
Hoitajankatu 3
15850 Lahti
puh. (03) 828 19
faksi (03) 828 2715

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@lamk.fi

Koulutusjohtaja Erja Katajamäki (03) 828 2700

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA

yliopettaja Minna Saarinen
puh. (03) 828 2774

Opintotoimisto

opintosihteeri Pirkko Haavisto
puh. (03) 828 2705
opintosuunnittelija Leena Nietosvuori
puh. (03) 828 2706